

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

R E F E R A T

representantskapsmøte

8. FEBRUAR 2000

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Talerliste	3
Åpning	4
Godkjenning av møteinnkallingen	
Godkjenning av dagsorden	
Godkjenning av forretningsorden	
Valg av dirigent	
Suppleringsvalg til Sekretariatet	5
Suppleringsvalg til Sekretariatet	5
Tariffrevisjonen 2000	6
Avslutning	51
Navneliste	52

TALERLISTE

Bjørnebekk, Wenche
Dahl Torbjørn
Dalsheim, Ove
Davidsen, Jan
Eriksen, Øystein
Felix Hans O
Fiskvik, Kleiv
Hagen, Anne
Hagen, Erik
Hågensen, Yngve
Larsen, Olav
Lilleheie, Turid
Lindrupsen, Olav
Ljungren, Eli
Løvland, Randi
Nilsen, Toralf
Olsen, Terje O.
Remvik, Oddrun
Segelstad, Erling
Solbakken, Tor-Arne
Standnes, Gro
Støylen, Olav
Thoresen, Finn Erik
Ullestad, John Erik
Ullmann, Boye

SAK 1: ÅPNING

Landsorganisasjonen i Norge holdt representantskapsmøte tirsdag 9. februar 2000. Møtet ble åpnet av LOs leder, Yngve Hågensen, som på vegne av Sekretariatet ønsket Representantskapet vel møtt. Velkommen til representanter, til gjester og til representanter fra media.

SAK 1.1: GODKJENNING AV MØTEINNKALLINGEN

Yngve Hågensen viste til at innkalling til Representantskapsmøtet ble gjort i brev av 18.01 og spurte om det var merknader til innkallingen.

Innkallingen ble enstemmig godkjent og Representantskapsmøtet lovlig satt.

SAK 1.2: GODKJENNING AV DAGSORDEN

Yngve Hågensen la fram Sekretariatets forslag til

DAGSORDEN:

1. Åpning
2. Suppleringsvalg til Sekretariatet.
3. Suppleringsvalg til Sekretariatet
4. Tariffrevisjonen 2000.

Forslag til dagsorden ble enstemmig godkjent.

SAK 1.3: GODKJENNING AV FORRETNINGSORDEN

Yngve Hågensen la fram det tradisjonelle forslaget til forretningsorden i fem punkter som er referert i saklista i representantenes mapper. Forslaget til forretningsordnen er i tråd med den praksis Representantskapsmøtet har brukt de siste år.

Forretningsorden er som følger:

1. Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning Representantskapet ikke vedtar noe annet.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag, begrenses taletiden til 10 minutter første gang og 5 minutter andre gang.
Til forretningsorden gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak.
For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.

3. Forslag leveres skriftlig og skal være undertegnet med vedkommendes navn. Ingen nye forslag kan tas opp etter at strek er vedtatt. Forslag som ikke har tilknytning til den godkjente dagsorden, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemmingen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemmingene samt vedtakene. Såfremt Representantskapet ikke forlanger protokollen opplest, gis Sekretariatet fullmakt til å godkjenne protokollen.

Forretningsorden ble enstemmig godkjent.

SAK 1.4: VALG AV DIRIGENT

Som dirigent for dette Representantskapsmøtet foreslo Yngve Hågensen på vegne av Administrasjonen at Gerd-Liv Valla fungerer.

Gerd-Liv Valla ble enstemmig valgt til dirigent.

Dirigenten takker for tilliten og håper på et godt samarbeid, så vi får avviklet dette Representantskapsmøtet på en best mulig måte.

Dirigenten gikk så over til:

SAK 2. SUPPLERINGSVALG TIL SEKRETARIATET

Hotell & Restaurantarbeiderforbundet har på landsmøtet valgt Jens Hoel til ny leder etter Solfrid Johansen. Sekretariatet innstiller på at Jens Hoel velges som varamedlem nr. 3 etter Solfrid Johansen.

Jens Hoel ble enstemmig valgt.

SAK 3: SUPPLERINGSVALG TIL SEKRETARIATET

LO Stat har valgt Morten Øye som ny leder etter Terje Moe Gustavsen. Sekretariatet innstiller Morten Øye velges som nytt medlem nr. 14 etter Terje Moe Gustavsen.

Morten Øye ble enstemmig valgt.

Dirigenten gratulerte og ønsket dem velkommen til Sekretariatet og gikk så over til:

SAK 4: TARIFFREVISJONEN 2000

Dirigenten redegjorde for de dokumentene som er sendt ut, dels lagt ut. For det første så er det sendt ut tidligere kortversjon av rapport nr. 1 fra Det Tekniske Beregningsutvalget for inntektsoppgjørene. Så ligger det i mappen idag, 4 notater, dokumenter, for det første et som er problemstillinger knyttet til likelønn. Og så et om LOs timekonto og arbeidstidsforkortelser. Og et dokument på skatt og aksjeinntekter og til sist et med tittelen hvordan bremse urimelige uttak til ledere?

Disse dokumentene er da ment som bakgrunnsinformasjon og ikke noe som skal behandles her.

Til behandling foreligger da Sekretariatets innstilling til tariffpolitisk uttalelse for Hovedoppgjøret 2000, det ligger også i mappen.

Dirigenten ga ordet til Yngve Hågensen som åpnet sin innledning slik:

Hovedutfordringen

Tariffoppgjøret i år 2000 gjennomføres i en situasjon der arbeidsledigheten igjen øker etter seks år med vedvarende nedgang. Foran fjorårets oppgjør beskrev vi situasjonen slik: "I 1999 ventes svakere vekst i verdensøkonomien – den svakeste siden 1991. Høyere renter gir samtidig fall i boligbyggingen og i investeringer i bedrifter i Fastlands-Norge. I tillegg gir lave oljepriser fall i investeringene på sokkelen, med store konsekvenser for oljerelaterte næringer. Industriproduksjonen og bygge- og anleggsnæringene har begynt å falle. Verftsindustrien og deler av oljerelatert virksomhet opplever fall i ordreinngangen og det er varslet permitteringer og kutt.

Dermed ser vi at den positive trenden for norsk økonomi er brutt. Vi risikerer fall i den samlede produksjon. Vi risikerer fall i samlet sysselsetting og økt ledighet allerede i år." Dette var en dekkende beskrivelse av det som faktisk har skjedd. *Vi har opplevd* fall i boligbyggingen. Dette er ikke først og fremst et problem for sysselsettingen, selv om vi har fått noen flere ledige i byggebransjen. I pressområdene, særlig i Oslo, har dette ført til en boligmangel som har presset prisene til nye høyder. Det har gjort det håpløst for unge med normale inntekter uten en arv i ryggen å etablere seg med egen bolig, og leieprisene drives i været.

Vi har fått krisen i olje- og verkstedindustrien. Flere tusen er oppsagte eller permitterte. På initiativ fra LO ble det sikret en krisepakke som kan lindre problemene for de som er rammet, men ingen slike pakker kan erstatte en fast og sikker jobb. Det er også satt i gang tiltak med sikte på å framskynde investeringer på sokkelen for å dempe fallet og skaffe oppdrag til en kriserammet leverandørindustri. Men regjeringen reagerte seint og nølende, og først etter press fra fagbevegelsen og Stortinget.

Vi har fått økt ledighet. Regjeringen anslo i Nasjonalbudsjettet for 1999 en svak nedgang i samlet ledighet. Det er imidlertid allerede en øking. I hele annet halvår 1999 lå ledigheten klart over nivået i samme måned i 1998. Det gjelder både helt ledige og summen av ledige og de på tiltak. *Den utvikling vi advarte mot er blitt til virkelighet.*

For innværende år (2000) anslår regjeringen selv en øking på ca. 10 000 helt ledige og det tallfestes ytterligere øking i de etterfølgende år. Samtidig oppleves knapphet på visse typer arbeidskraft der arbeidsmarkeds- og utdanningspolitikk har sviktet.

En stor del av forverringen i arbeidsmarkedet må tilskrives svikten i oljeinvesteringene og en utfasing av andre investeringer som måtte komme. Det må imidlertid være en felles utfordring for fagbevegelsen og de politiske myndigheter å snu denne utviklingen og ta nye skritt i retning av å gjenreise den fulle sysselsetting. Til det kreves en forsterkning av en innsats som har vist seg å gi gode resultater: et godt samvirke mellom en aktiv økonomisk politikk og en lønnsdannelse preget av fornuftig helhetstenking. Det gir bærekraft for sysselsettingen, men også det beste grunnlag for å ta ut arbeidstakernes andel av verdiskapingen, og for en sterk offentlig sektor.

I dag ser utsiktene for norsk økonomi noe bedre ut enn de gjorde for et år siden. Krisen i Asia ble mindre langvarig og dyp enn vi den gang fryktet, økonomien i USA er fortsatt sterk og veksten i Europa er endelig på god vei opp. Vår eksport er også alt i ganske god vekst. Dersom vi nå ikke setter styringsmulighetene over styr, men bygger videre på og forsterker Solidaritetsalternativet har vi derfor nå bedre sjanser til å lykkes i kampen for å gjenreise full sysselsetting.

Vi feiret i fjor LOs 100 års jubileum. Da pionerene startet var verden og Norge svært annerledes. Skritt for skritt er lønn og levekår for de brede masser forbedret. Det skjedde blant annet fordi bedre utdanning og tekniske framsteg la grunnlaget for økt verdiskaping. Fagbevegelsen la sammen med den politiske arbeiderbevegelsen opp en politikk for verdiskaping og industrireise. Etter hvert åpnet vi landet mer for handel, og fikk gevinstene av det internasjonale varebyttet. Veien gikk ikke rett fram og det var store tilbakeslag underveis. Vi unngikk imidlertid å gå i den proteksjonistiske fella som svar på problemene, men la til rette for omstilling og gjorde det mulig gjennom bedre sosiale rammebetingelser. Vi krevde både høyere lønn og bedre velferd gjennom sosiale reformer. I dag har vi en godt utbygget velferdsstat. Oppgaven nå er ikke bare å videreutvikle denne, men vi må også på barrikadene for å forsvare det som er vunnet. Det måtte vi da regjeringen ville fjerne en feriedag, og det måtte vi for å forsvare sykelønnsordningen. Nå står vi overfor krav om at AFP-ordningen skal uthules og reduseres i verdi.

Kameratene som stiftet LO forestilte seg neppe en så enestående framgang som vi har opplevd på disse 100 år. Likevel vil jeg påstå at utfordringene og målsettingene egentlig ikke er grunnleggende endret. Tariffoppgjørene er blitt utviklet til vårt viktigste verktøy. Det er da vi tar valgene og prioriteringene, reiser kravene og kan sette makt bak de krav vi reiser. Sekretariatet legger i dag fram det grunnlag vi skal forhandle på i forslaget til tariffpolitisk uttalelse, i det vi går inn i første runde i det nye hundreåret. Vi foreslår tre hovedsatsinger:

1. *Generell* forbedring av kjøpekraften med fortsatt vekt på å løse lavlønn- og likelønnsutfordringene. Det gir også rom for å tilgodese LO-medlemmer med lang utdanning.
2. Det skal settes av midler for å realisere partenes bidrag til etter og videreutdanningsreformen ved betalingsordninger på bransjenivå.
3. Arbeidstiden reduseres med 30 timer pr. år med full lønnskompensasjon. De som ønsker det kan da ta ut den 5. ferieuka (*den 6. for de som er over 60 år*) eller velge å ta ut fritiden på annen måte eller spare den til senere etter egne behov og prioriteringer.

Jeg vil i tur og orden utdype grunnlaget for disse hovedsatsingene, men først gi en grundigere gjennomgang av utviklingen på arbeidsmarkedet.

Sysselsettingen

Sysselsettingen har jeg alt beskrevet i hovedtrekk. Etter en framgang på ¼ million jobber fra 1993 til 1998, har veksten de to siste årene stoppet helt opp. Det er likevel store forskjeller mellom næringer og mellom regioner: *Industri- og sysselsettingen falt med 21 000 personer fra 1998 til 1999. Samtidig er det fortsatt vekst innen store deler av offentlig sektor - med en vekst på 22 000 jobber i undervisning, helse og sosialtjenester. I private tjenesteytende næringer er det et blandet bilde med god vekst i enkelte bransjer - som 10 000 flere jobber innenfor forretningsmessige tjenester. Hvis den svake utviklingen i industrien får fortsette, er det en trussel mot den brede basisen for vår sysselsetting, og vi vil se store regionale forskjeller. Disse er nå i emning.*

Økt ledighet i oljerelatert virksomhet og industri

Ved utgangen av januar 2000 var det registrert 69 000 (eller 3,0 %) helt ledige, som var 4 400 (eller 7 %) flere enn på samme tid i fjor.

Rogaland har den klart største økningen i ledigheten med en økning på 50 % fra januar i fjor. Aust-Agder og Møre og Romsdal skiller seg også ut med en økning på 20 % i begge fylker. Dernest følger Hordaland (14 %) og Vest-Agder (11 %). Utviklingen i oljerelatert virksomhet og industrien er den vesentligste forklaringen på økningen i ledigheten i disse fylkene. Arbeidsledigheten har imidlertid gått noe ned i bl.a. Østfold, Akershus, Oppland, og Troms. Bruttoledigheten (summen av helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere) hadde i januar en økning på 5 500 (eller 7,5 %) sammenlignet med samme tid i fjor. Denne gjennomgangen viser at vi alt er i en meget skjør situasjon. Hvis vi ikke får snudd tendensen, kan det lett utvikle seg til det verre. I dette oppgjøret som i mesteparten av vår etterkrigstid må derfor hensynet til sysselsettingen i konkurranseutsatt sektor være førende for de rammer som settes. Det er vårt bidrag til kollektiv fornuft. Og det er en investering for vår egen framtid: Bare når vi er i nærheten av full sysselsetting vil vi ha kollektiv styrke til å gjennomføre våre ambisjoner. Er vi i den motsatte situasjon kjemper vi på defensiven og resultatene blir deretter.

Skal vi unngå en ny runde med langvarig økt ledighet – og det målet setter vi oss – må vi spille på lag for å sikre bedriftenes evne til å sysselsette. Men da stiller vi krav også til andre.

Krav til andre

På tross av klausuler i avtalene om at funksjonærene og lederne i industrien skal følge de rammer som de kollektive avtalene setter, ser vi nå systematiske avvik fra denne trenden. I 1999 fikk industriarbeiderne en lønnsvekst på 4 ½ pst, som forutsatt ved tariffoppgjøret. Funksjonærenes lønnsvekst ble 5 pst. Hvert år på hele nittitallet har funksjonærene hatt høyere lønnsvekst, så det er ingen tilfeldighet. De fleste innen denne gruppen får individuelle tillegg som ikke fastsettes kollektivt.

Denne utviklingen hadde ikke bekymra meg hvis tilleggene hadde gått til de lavest lønte innen funksjonærgruppene. Alvoret i dette forsterkes av at det ofte er de ledende funksjonærene som har høyest lønnsvekst. Det viser at arbeidsgiverne ikke tar alvorlig at det er en grunnleggende forutsetning for å ta ansvar for lønnsomheten i egen bedrift at det skal gjelde for alle på bedriften, fra toppetasjen og ned på golvet. Også finansnæringen brøt ut av

forutsetningen som alle aktører var enige om. På grunn av disse gruppenes solospill taper disse næringene konkurransekraft, og det blir mindre igjen til å trygge arbeidsplassene.

Landsorganisasjonen kan ikke i lengden ta helhetsansvaret alene. Hvis ikke motparten tar sitt ansvar overfor seg selv og overfor andre grupper, har vi ikke lenger et gjensidig inntektspolitisk samarbeid. Når Norge også tapte konkurranseevne i 1999, skyldtes det ikke oppgjøret mellom industriforbundene i LO og NHO. Hvis dette ikke endres, kommer vi ikke utenom en diskusjon om sterkere virkemidler i framtida – og krav om etterregulering vil bli reist med større styrke. Da er den modellen for lønnsdannelse vi har bygd på i fare. Den utviklingen jeg her har pekt på har ført til økt gap mellom utdanningsgruppene, og er en del av bakgrunnen for at det fra enkelte hold er reist svært høye lønnskrav, så høye at det blir lite igjen til andre grupper dersom rammene skal være noenlunde felles for alle områder. Det er forståelig at mange er utålmodige, men kravene gjelder ikke bare de som hittil har ropt høyest. Det er flere grupper i offentlig sektor som ikke har fått rett og rimelig uttelling for den lange utdanningen de har tatt. Mange av disse er medlemmer i forbund tilsluttet LO – og LO stiller naturligvis krav på vegne av egne medlemmer.

LO vil satse på utdanningssamfunnet. Jeg viser her spesielt til felles brev til Kirke, utdannings- og forskningskomiteen i Stortinget fra LO og Norsk Lærergilde. Der stiller vi krav til at skolene må sikres med skikkelige bevilgninger og vilkår som viser at myndighetene mener alvor med sine løfter. Jeg viser også til det utredningsarbeid som LO har gjort om grupper med lang utdanning og til det krav som LO stiller for sine utdanningsgrupper. Alle skjevheter kan ikke rettes opp i en jafs, da går det galt. Det helhetsansvar som LO tar for full sysselsetting må også tas av andre grupper. Vi krever derfor at arbeidsgiverne i offentlig sektor ikke behandler andre organisasjoner på annen måte enn de behandler LO.

Krav til myndighetene

Myndighetene må også legge rammebetingelsene for at næringslivet kan klare jobben. Regjeringen har holdt på linjen med stabil kronekurs, og Norges Bank har fulgt dette opp, samtidig som rentenivået ble senket med 2,5 prosentpoeng. Vi har likevel gjennom året sett en betydelig styrking av kronekursen mot EURO. Dette skyldes imidlertid vel så mye at EUROen svekket seg, som at kronekursen styrket seg. Faktisk opplevde vi en liten svekkelse av den handelsveide kronekursen, den som måler kronens verdi mot gjennomsnittet av handelspartnere. Med de utsikter vi ser foran oss er det grunnlag for videre rentesenkning dersom utviklingen ikke løper løpsk.

Norge har opplevd sterkere svingninger i kronekurs og renter enn før. Dels skyldes dette særtrekk ved vår økonomi, som er knyttet til vår oljeavhengighet. Dels skyldes det økt pengeflytting over grensene. I løpet av nittitallet har vi beveget oss fra en målsetting om fast kronekurs, der Norges Bank hadde som oppgave å holde kronekursen fast i forhold til europeiske valutaer, til en valutaforskrift som sikter mot mer langsiktig stabilitet i kursen. Etter at vi fikk ny ledelse i Norges Bank har den fått aksept for å tåle mer kortsiktige utslag, og det legges større vekt på langsiktige økonomiske forutsetninger for stabil kronekurs. Men det er ikke riktig at vi har fått ny målsetting for pengepolitikken. Forskriften har fremdeles et klart mål om stabil kurs. Det er ikke endret, og det er fulgt opp i praksis. Et styringssystem som alt har vært såpass vellykket i å oppfylle det felles styringsmål om full sysselsetting og høy verdiskaping skal det gode argumenter til for å endre, særlig når det også leverer rimelig stabil kurs og lav og stabil prisvekst. Skal arbeidslivets parter rette lønnsdannelsen inn på konkurranseevnen og sysselsettingen i konkurranseutsatte næringer ved å la industrien være lønnsledende, kan ikke sentralbanken ha frihet for til å se bort fra det samme hensyn.

Den mest nærliggende konsekvensen av å endre Norges Banks rolle vil være å rette lønnsoppgjørene mer ensidig inn mot kjøpekraft. Resultatet blir større oljeavhengighet. Det vil bety et brudd med en retningslinje for inntektspolitikken som har ligget til grunn i mesteparten av etterkrigstiden.

For at vi skal innfri vår del av de kravene som stilles, må vi føle oss sikre på at opprettholdelse av rettigheter og ordninger som allerede er lov- eller avtalefestet ikke angripes. Vi kan ikke stadig trues av omkamper om det som tidligere er oppnådd gjennom inntektspolitisk samarbeid. I nasjonalbudsjettet for år 2000 varslet regjeringen innstramminger i pensjonsordningene, og spesielt ble det varslet svekkelser i AFP-ordningen.

LO har videreført det inntektspolitiske samarbeidet med denne regjeringen som med de foregående. Men en klar forutsetning er at inngåtte avtaler respekteres, og vi har i brev og uttalelser til regjeringen gjort det klart at AFP-ordningen ikke skal undergraves. Myndighetene har også på sitt bord rammeverket for tjenstepensjoner og innskuddsbaserte pensjoner. De forslag som der fremmes om at tidligpensjonister utelukkes fra opptjening fra 62 til 67 år er uakseptable. Jeg er derfor glad for at statsministeren i Kontaktutvalget har gitt klare formuleringer som sikrer at verdien av våre avtalefestede pensjonsordninger ikke skal svekkes. (Mer her?)

På tide med tiltak mot Forskjells-Norge!

I tillegg til et helhetlig opplegg for de ulike områder i lønnsoppgjøret er det en annen type krav som vi må gjøre mer uttrykkelig enn noen gang. Nå må noe gjøres for å bremse utviklingen av "Forskjells-norge". Ikke minst takket være vår medvirkning har Norge i løpet av 1990-tallet fått en økonomisk utvikling som svært få kan matche. Og det skyldes ikke- som våre motstandere på høyre fløy gjerne hevder: at vi har olje. Oljeinntektene har vi jo stort sett plassert i utlandet og som en sikkerhet for framtida. Det er alltid en fordel å ha noe til gode som nasjon, det er en fordel for alle som tror på fellesskapets løsninger at vi har en stat som er rik i forhold til å ha en gjeldstynget stat som en ser i andre land.

Det at vi har fått til nedgang i arbeidsledigheten uten særlig større inflasjon enn andre må tilskrives at vi har lyktes såpass med plan og forhandlinger i inntektsoppgjørene. Vi har langt på vei unngått den lønns- og priskarusell som ellers oppstår når økonomien går godt.

Det er en stor utfordring å føre dette videre. Særlig fordi at eiere og ledere i den grad gir blaffen i å bidra. Lederlønnene vokser dramatisk. Det vises stadig større aktivitet for å skaffe de best stilte ennå større fordeler gjennom opsjoner og andre tilslørende belønningssystemer. Inspirasjonen henter de fra USA. Der er topplederlønna 200 ganger vanlige arbeidsfolks lønn. Dere hørte riktig: gjennomsnittet som våre venner i amerikansk LO har beregnet ligger på godt over 50 mill. kroner. Og de har som kjent i tillegg en børs som gjør forskjellene ennå større enn hos oss. Samtidig må 10 millioner jobbe for 5 dollar 15 cent.

Det er litt over 40 kroner timen. Og da skal du helst dekke helseutgiftene selv. Det antas at 10 millioner barn er uten regulært helsetilbud i verdens rikeste land.

Slik går det når de rike og vellykkede bare tenker på seg og sitt. Et slikt samfunn skal vi ikke ha. De direktører og japper som henter sine idealer derfra må bare ryke og reise når de ikke får det som de vil her hjemme. Og de som blir, må lære seg folkeskikk. Enkelte velger å forsure miljøet med luksusbåter, hyttepalasser og dusinvis av klosetter. Andre forsøker å

framstå med mer stuerin profil - men legger ikke like stor vekt på å betale folka sine ordentlige lønninger.

Det er våre medlemmer som skaper verdiene- ikke aksjekurser blåst opp av utenlandske spekulanter. En kan ikke vente at vi skal vise klokskap i lønnsdannelsen år etter år, når de som tjener mest på vår konstruktive rolle mest viser dumskap og grådighet. I vår type økonomi må vi tåle at noen blir rike. Men vi skal ikke tåle at de taper bedriftene og plager andre med alle penga sine. Vi krever at eiere og ledere tar seg sammen. Vi krever at regjeringen gjør noe- ikke bare prater- i Utjanningsmeldinga som skal behandles i vår.

Og vi skal hjelpe dem. Her i dag har vi lagt ut et hefte med tips og argumenter til de som kan påvirke lederlønn, opsjoner og andre påfunn. Det kan våre tillitsvalgte bruke, det kan politikere understøtte og det kan lederne kanskje merke seg. Vi krever også at det innføres direkte skatt på aksjeutbytte. De fleste land har dette. Og USA- som jeg ellers så mye pent om i stad- har den høyeste. Dette er nødvendig av hensyn til rettferdigheten og for å hindre den tapping av bedriftene vi har sett de siste åra. Og det som gjøres må skje med virkning fra inneværende år, så det ikke blir noe å tjene på kjøppe uttak. Jeg viser til utdelt notat med informasjon omkring dette.

Pris- og inntektsutvikling.

Konsumprisene steg i 1999 med 2,3 pst, helt på linje med veksten året før. Prisstigningen ble litt lavere enn lagt til grunn ved inntektsoppgjørene i 1999. Det skyldtes i stor grad at prisveksten ute ble betydelig lavere enn forutsatt. Det er fortsatt svært lav prisvekst ute og prisveksten i Norge ligger omtrent et prosentpoeng høyere enn hos handelspartnerne. Både i Norge og internasjonalt var det høyere prisvekst mot slutten av året. For Norges del skyldtes dette mest stigende energipriser, både for strøm og for oljeprodukter.

På grunn av omlegging av statistikken har vi i år noe mer usikre anslag for lønnsveksten. Vi må se nærmere på statistikken innen forhandlingene kommer i gang. Ifølge Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene var lønnsveksten i 1999 som følger:

- ✓ Industriarbeidere hadde en lønnsvekst på 4 ½ pst, det samme for statsansatte. I kommunene er lønnsveksten anslått til 4 ¼ - 5 pst.
- ✓ Funksjonærene i industrien oppnådde som nevnt 5 pst, og bankansatte fikk 6 pst. HSH-bedrifter i varehandelen fikk 4 ½ pst. Hotell- og restaurantarbeidere fikk om lag 4 ½ pst.
- ✓ Dette ga en vekst i kjøpekraft på 2 ¼ - 2 ½ pst for de fleste grupper. Dermed ble Representantskapets forutsetning om vekst i kjøpekraft for alle oppfylt også i 1999.

For år 2000 anslår Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene en prisvekst på 2 ¼ - 2 ½ pst. Den viktigste forklaringen på at dette er høyere enn regjeringens anslag i Nasjonalbudsjettet for år 2000 er høyere priser for elektrisk kraft og oljeprodukter mot slutten av 1999. Det gir et høyere nivå på prisene ved inngangen av året. Dette "overhenget" gir et vekstbidrag som alt er et faktum. Avgiftsøkningene for år 2000 bidrar med ¼ prosentpoeng.

Lavlønn og likelønn

LO har satt fokus på likelønnspolitikken i alle tariffoppgjør på 90-tallet. Vi har hatt dekning i analyser som viser at det er nær sammenheng mellom tillegg til lavtlønte og likelønn. Det har vært riktig med en slik målretta innsats. For utgangspunktet for tjue år siden var et Norge der majoriteten av kvinnene var lavtlønte. Slik er det ikke lenger og LO's prioriteringer i tariffoppgjørene har bidratt her. Sjøl om vi er kommet et stykke på veg, kommer ikke jeg til å slutte å snakke om lavtlønte når likelønn er tema.

Når LO så fort kobles til lavtlønte i likelønnsdebatten, er det også fordi dette i liten grad er en innfallsvinkel for de andre deltakerne i debatten. Verken politikere, lærere eller sykepleiere snakker om lavtlønnede. Både det prinsipielle handlingsprogrammet og handlingsplanene våre, viser at LO har en bred innfallsvinkel til likestilling.

Et eksempel er handlingsplanen for likestilling mellom LO og NHO fra mellom-oppgjøret 1999. Den slår fast likestilling som et lederansvar (*hørte dere arbeidsgivere ?*), og viktigheten av å se ansettelser, kompetanseheving og forfremmelser i et likestillingsperspektiv framgår klart.

Stillingsplassering - hvor kvinner og menn er plassert på arbeidsplassene - betyr mye for ulikheten i lønn mellom kvinner og menn. Det gjelder i virksomhetene både i privat og offentlig sektor. En måte å bryte opp det kjønnsdelte arbeidsmarkedet på er å ha bevissthet om likestilling på egen arbeidsplass.

Arbeidsgivere;

- belønn kvinnene som har realkompetanse etter mange år i virksomheten,
- rekrutter kvinner til høyere lønte funksjoner,
- gi kvinner ny kompetanse gjennom EVU-reformen
- forfrem kvinnene!

Hvis dette er vanskelig, så går det an å starte med noe så enkelt som å gi kvinnene tillegg forfagutdanning på like fot med menn i "mannsfag"! Det skjer i alt for liten grad i kommunene.

Kamerater, likelønn er også vårt ansvar i de lokale forhandlingene. Det er ikke en jobb som bare gjøres i de sentrale oppgjørene. Vi må bidra mer lokalt. Det går an å starte med å telle opp hvor kvinner og menn er i lønn på egen arbeidsplass, og bli enige om å gjøre noe med det. Fra 1997 til 1998 som Teknisk beregningsutvalg nå har tall for, har vi framgang i lønnstilnærmingen mellom kvinner og menn innen varehandelen, for industriarbeidere og i landtransport. I staten og hotell- og restaurant er bevegelsene veldig små, mens det er økende ulikhet i skoleverket og for kommuneansatte. I kommunesektoren er ikke utviklingen så dramatisk som i 1996-97, men med tanke på de gode tilleggene og profilen i 1998 er ikke resultatet tilfredsstillende.

En del undersøkelser av lønnsforskjellene mellom kvinner og menn presenteres av beregningsutvalget. De bekrefter at stillingsplassering er en viktig faktor for ulikelønn både i privat og offentlig sektor. *Rekrutteringspolitikken er dermed en nøkkel.* Kvinner ansettes i stillinger på lavere lønnsnivå enn menn.

En større undersøkelse av staten viser en positiv utvikling over tid. Forskjellen i begynnerlønn mellom kvinner og menn er mindre i 1996 enn den var i 1985. Bak dette ligger bl.a. større likhet mellom kvinner og menn i utdanning og grad av deltidstilknytning. Samtidig har kvinneandelene økt for de fleste utdanninger på høyere nivåer og i de mannsdominerte stillinger. Med dette som bakteppe, ville vi forventet større tilnærming enn vi ser mellom kvinners og menns lønn i kommunesektoren.

Det er grunn til innsats for de mange lavtlønte kvinnene i denne sektoren ved årets oppgjør. Sammen med uttelling for fagarbeidere i "kvinneyrker" og en tilsettingspolitikk som fremmer likelønn, kan dette bidra til tilnærming igjen i lønn mellom kvinner og menn i sektoren.

Bedre kjøpekraft

Tariffoppgjørenes kjerneoppgave er å sikre LO-medlemmenes andel av verdiskapningen i form av kjøpekraft og sosiale forbedringer. Det er grundig dokumentert at vi har lyktes i så måte i oppgjørene på 90-tallet, særlig i siste halvdel. Denne linjen skal videreføres. Det skal skje på en måte som gir fortsatt bærekraft for sysselsettingen i konkurransutsatt virksomhet. Som i tidligere år skal lavtlønnsprofilen sikres. Det er de som har minst fra før som mest trenger forbedringer i kjøpekraften. Når Norge sammenliknes med mange andre land som har lyktes bra med sysselsetningsutviklingen, som USA og Storbritannia, har vi i motsetning til dem lyktes med å få til vekst i kjøpekraft for de aller fleste. Jeg går ut fra at Representantskapet ønsker å videreføre denne linjen.

Vi må følge opp den målsetting som ble stilt av gruppen som utredet lønn for langtidsutdannete. De grupper, særlig i offentlig sektor, som har fått dårlig uttelling for lang utdanning må ivaretas.

Etter og videreutdanningsreformen

Denne reformen har et langsiktig siktemål. Kravet til vedlikehold og oppdatering av kompetanse er voksende i vårt samfunn. Det er derfor viktig og gledelig at vi i mellomoppgjøret for 1999 fikk på plass de mest sentrale delene av det offentlige bidrag til reformen. Det ble imidlertid ikke satt av midler i oppgjøret for partenes bidrag. Jeg husker at flere av representantene her i salen var skuffet over at vi ikke kom lengre. Det var med god grunn – men vi måtte samtidig slå fast at forankringen i organisasjonen ikke var sterk nok til å gå videre våren 1999.

Først når vi har opprettet finansieringen av de fond som partene skal bidra med kan vi si at vi har lagt på plass den siste av grunnsteinene i dette møysommelige reformarbeidet. Det, kamerater, skal vi ha på plass nå.

Bedre avtalebestemmelser, slik vi for eksempel har det i kapittel 16 om kompetanseutvikling i Hovedavtalen i privat sektor, har styrket de ansattes rettigheter når det gjelder kompetanseheving i forhold til bedriftens eller virksomhetens kompetansebehov. Men kapittel 16 sikrer ikke den enkelte arbeidstakers rett til å få videreutdanning ut fra egne behov. Det er bedriftens behov som teller. Vi krever ved dette oppgjøret at det skal avsettes midler i betalingsordninger på bransjenivå.

Gjennom de fondene som bygges opp skal først og fremst fagutdanning og videreutdanning innenfor bransjen tilgodeses. Den enkelte arbeidstaker kan selvsagt ha behov ut over dette, som fullstendig skifte av arbeidsområde og kvalifikasjoner. Noen ganger er etter og videreutdanning nødvendig, for eksempel av helsemessige grunner eller fordi det mangler relevant arbeid i distriktet. I disse tilfellene har vi etablert ordninger for dette, gjennom trygd og arbeidsmarkedstiltak. Noen ganger er det mer individuelle ønsker som skal tilgodeses. Da er der snakk om en utdanning der de allmenne vilkår bør gjelde – slik de gjør i de offentlige låneordninger som nå forbedres og tilpasses voksne under utdanning. De bransjevis avsetninger vil derfor først og fremst være til for å dekke bransjens behov for utdanning, men der bedriften ikke har ansvar som under kapittel 16. Dette har både arbeidstakerne og bedriftene som kollektiv klare interesser i. De første fordi de ikke er avhengig av bedriftens valg og prioriteringer, de siste fordi de får bedre kvalifisert arbeidskraft som svarer til bransjens behov og deler kostnadene med andre.

Økt fritid

Ved inngangen til et nytt århundre er tiden moden for å prioritere våre rettigheter til økt fritid. Vi er blant de som har kommet lengst i retning av kortere daglig arbeidstid, men Norge er blant de land i Europa med minst ferie og fridager. Våre opinionsundersøkelser og forbundenes tariffkrav viser at et økende krav om å bedre på dette.

Nå – 21 år etter at Gro-dagen ble innført som første skritt på veien til den femte ferieuka – krever vi at arbeidet fullføres. Det skal skje ved at arbeidstiden reduseres med 30 timer per år med full lønnskompensasjon. Den enkelte arbeidstaker – ikke bedriften – skal bestemme om arbeidstiden tas ut som sammenhengende fritid, fordeles over året eller spares opp som mer fritid over to eller flere år. Det betyr at vi kan bygge bro mellom folk som er i forskjellige livsfaser og har forskjellige behov. Det er at av våre svar på behovet for individuelle tilpasninger innefor kollektive rammer.

Fra arbeidsgiverhold framstilles feriekrevet som en trussel mot velferdsstaten. Det vises bl.a. til at flere reformer i det siste fører til at færre hender og arbeidstimer står til rådighet i "velferdsyrkene". Hvis regjeringen virkelig var bekymret for det, burde den ikke innført kontantstøtten som bevisst har til hensikt å redusere kvinners arbeidstilbud – en reform det heller ikke var noe folkekrav bak. Det er også slik at mange har høyt sykefravær og stadig flere blir uføre. Vi kan ikke se bort fra at mer ferie eller fritid kan redusere slike problemer.

Fra AF sin side er det blitt fremhevet at feriekrevet ikke er ønsket av medlemmene. Til det er å si at i de yrker der det er mye deltid, som i helsefagene, er ingen ting til hinder for å ta ut ekstra ferie i form av økt betaling. Det er bare å holde sin arbeidsinnsats over året konstant (og dermed øke sin deltidsbrøk). Her er det ingen motsetning. For andre grupper gjelder tilsvarende muligheter. Men la en ting være klinkende klart – vi tvinger ingen til økt ferie som de ikke vil ha. De som ønsker å markere sin motstand mot økt fritid, står fritt til å la være å kopiere LO sine resultater i sine avtaler.

Oppgjørsform

I LO er det tradisjon for å vurdere oppgjørsform, som er et virkemiddel etter de mål vi ønsker å nå. Vi stiller i dette oppgjøret krav som gjelder hele kollektivet, først og fremst knyttet til ferie og fritid og etter og videreutdanningsreformen. Da står vi sterkest om kollektivet forhandler samordnet. Samtidig er det behov for å gjøre forbundsvis tilpasninger ut fra behov for bransjevis betalingsordninger og andre behov for justeringer i avtalene som er spesifikke. Det er behov for forbundsvis tilpasningsforhandlinger før endelig anbefaling. Den innstilling som foreligger er i samsvar med dette.

I samsvar med dette anbefales det at Sekretariatet gis fullmakt til å utforme de endelige krav basert på de hovedkrav innstillingen bygger på.

Vi konstaterer også at en slik oppgjørsform vil kreve at uravstemningens prosedyrer blir tilrettelagt som ved et samordnet oppgjør.

Jeg har med dette forsøkt å gi en bakgrunn for den situasjonen vi har foran oppgjøret 2000 og samtidig en begrunnelse for de krav vi reiser.

Kamerater. Jeg tar med dette opp Sekretariatets innstilling til Representantskapets vedtak om hovedoppgjøret for år 2000:

Dirigenten takket Yngve Hågensen for innledningen, og tok opp innstillingen i sin helhet for Repræsentantskapet.

"Sekretariatets innstilling:

Hovedoppgjøret 2000

TARIFFPOLITISK UTTALELSE

1. Hovedutfordring

Tariffoppgjøret i år 2000 gjennomføres i en situasjon der arbeidsledigheten igjen øker etter seks år med vedvarende nedgang. Regjeringen anslo i Nasjonalbudsjettet for 1999 en svak nedgang; det er imidlertid allerede en øking.

For inneværende år 2000 anslår regjeringen selv en øking på ca. 10 000 helt ledige og det tallfestes ytterligere øking i de etterfølgende år. Samtidig oppleves knapphet på visse typer arbeidskraft der arbeidsmarkeds- og utdanningspolitikk har sviktet.

Utfordringen er nå på kort sikt å stoppe veksten i arbeidsledigheten, dernest å gjenreise den fulle sysselsetting. En stor del av forverringen i arbeidsmarkedet må tilskrives svikten i oljeinvesteringene og en utfasing av andre investeringer som måtte komme. Det må imidlertid være en felles utfordring for arbeidstakerorganisasjonene og de politiske myndigheter å snu denne utviklingen og ta nye skritt i retning av å gjenreise den fulle sysselsetting. Til det kreves en forsterkning av en innsats som har vist seg å gi gode resultater: et godt samvirke mellom en aktiv økonomisk politikk og en lønnsdannelse preget av fornuftig helhetstenking. Det gir bærekraft for sysselsettingen, men også det beste grunnlag for å ta ut arbeidstakernes andel av verdiskapingen.

2. Inntektsutvikling og reformer

Tariffoppgjørenes kjerneoppgave er å sikre LO-medlemmenes andel av verdiskapingen i form av kjøpekraft og sosiale forbedringer og gi dette en god fordelingsprofil. Dette må skje på en slik måte at fagbevegelsens hovedprioriteringer oppnås uten å svekke grunnlaget for senere forbedringer. Prisstigningen fra 1999 anslås av Det tekniske beregningsutvalg til 2 ¼ – 2 ½ pst. Dette er i overkant av utviklingen hos våre handelspartnere. Lønnskostnadsutviklingen ute ligger i størrelsesorden 3-4 pst. Det nominelle spillerommet er begrenset, men gir rom for de reelle standardforbedringer fagbevegelsen prioriterer.

3. Etter- og videreutdanning

I inneværende tariffperiode er det tatt viktige skritt i reformer for etter- og videreutdanning. Mellomoppgjøret i 1999 og den politiske oppfølging fra Regjering og Storting har ført til at store deler av rammene for en etter- og videreutdanningsreform er lagt:

- Stortinget har vedtatt en ordning med individuell rett til utdanningspermisjon
- Statens Lånekasses regelverk blir endret for å tilpasses voksnes økonomiske situasjon
- Regjeringen vil våren 2000 foreslå en rett for voksne til å ta videregående opplæring
- Arbeidet med utvikling av ordninger for dokumentasjon av realkompetanse er i gang
- De første midler til kompetanseutviklingsprogram er bevilget og regelverk for disponering av midlene er på plass

- Partene i de ulike avtaleområder har etablert sekretariat til å forberede gjennomføringen av reformen

Ved mellomoppgjøret konstaterte partene at det ikke var mulig å avsette penger ved dette oppgjøret. Man la imidlertid til rette for å kunne avsette midler til dette formål ved tariffoppgjøret i år 2000. LO vil følge opp dette ved å kreve etablert betalingsordninger på bransjenivå.

LO krever også at Regjeringen følger opp sitt løfte om i samarbeid med partene å utvikle en særskilt finansieringsordning av livsopphold for "Ny sjanse" gruppen.

4. Arbeidstidsreformer

Mer menneskevennlige arbeidstider stod sentralt i LO-kongressens prioriteringer i 1997. Dette er fulgt opp gjennom de felles utredninger som er gjort med arbeidsgiversiden i inneværende tariffperiode. Det er ett av grunnlagene for årets forhandlinger. Målet er mer fritid samtidig som en forsvaret normalarbeidsdagen og bedre ivaretar de deltidsansattes interesser. Reell valgfrihet for deltidsansatte sikres best når man til enhver tid kan ha adgang til fulltidsjobb.

Ved dette oppgjøret krever LO at arbeidet med å innføre den 5. ferieuka fullføres (6 uker for de over 60 år) ved at arbeidstiden reduseres med 30 timer per år med full lønnskompensasjon. Dette gjennomføres ved at den enkelte arbeidstaker selv bestemmer om arbeidstidsforkortelsen skal tas ut som sammenhengende fritid, fordeles over året eller spares opp som mer fritid over to eller flere år.

5. Inntektsutvikling med vekt på likeønn, lavlønsområder og langtidsutdanning

Tariffavtalene er fagbevegelsens redskap for å skape en mer rettferdig fordeling av lønnsutviklingen. Gjennom generelle tillegg har vi sikret en bra uttelling for gjennomsnittet. Gjennom spesielle tillegg rettet mot lavlønte og kvinnelederte grupper har en forsøkt å skape større lønnsmessig likhet. I dette arbeidet møter fagbevegelsen motkrefter i form av: arbeidsgivermotstand, jobbenes varierende markedsrett og lønnsevne, tradisjonelle holdninger til lønnsrelasjoner. Det innebærer at viktige utfordringer gjenstår: kvinners lønn er gjennomgående lavere enn menns og i mange jobber både i privat og offentlig sektor er lønna uakseptabelt lav.

Også i offentlig sektor har maktforholdene i lønnsdannelsen gjort det vanskeligere å få gjennomslag for rettferdige prioriteringer. Lokal lønnsdannelse bl.a. gjennom tilsettinger og lønsplassering av nye stillinger særlig i kommunene har trukket i gal retning. Dertil gjenstår det fortsatt tunge samfunnsmessige mekanismer som medfører at kvinner er underrepresentert i de deler av økonomien og de jobber som har stor markedsrett og lønnsevne.

Ut fra dette vil LO når det gjelder lønn prioritere:

- generell forbedring av kjøpekraften
- særskilte tillegg til lavlønte
- likelønnsprofil og bedre uttelling for langtidsutdannede LO-medlemmer særlig i kvinnelederte områder

I tillegg til denne fordelingsprofilen må en legge føringer på det som skjer etter oppgjørene. Spesielt må likestillingsavtalene følges opp ved lokal lønnsdannelse, opplæring og avansement.

Spesielt i offentlig sektor må hensynet til likelønn ivaretas bedre ved tilsetting og lønsplassering av nye stillinger. Hensynet til de LO-medlemmer som har fått dårlig uttelling for lang utdanning må generelt ivaretas, herunder fortsatt forbedring av studiefinansiering.

6. Mer rettferdig fordeling av inntektspolitikkenes resultater

For LOs medlemmer har utviklingen de siste 5-6 åra vært positiv både fordi mange flere har fått arbeid og fordi den enkelte arbeidstaker har fått forbedringer i form av økt kjøpekraft. Samtidig har vi sett at gamle skeivheter i fordelingen videreføres gjennom sterke økonomiske og politiske mekanismer og at nye urimeligheter oppstår bl.a. som følge av høy inntjening i næringslivet. Regjeringen har lagt fram Utjæmningsmeldinga som bekrefter at nye skeivheter er under utvikling. En mer aktiv fordelingspolitikk er viktig både for å fremme rettferdighet, men også for å sikre grunnlaget for og tilslutning til en fornuftig økonomisk-politisk innsats.

LO krever mindre grådighet av ledere og eiere, at eventuelle overskudd i større grad benyttes til investeringer som gir grunnlag for sysselsetting, og vil jobbe for mer rettferdig fordeling av de resultater som skapes. Virkemidlene er bl.a. egen organisasjonsmessig innsats og skattepolitikken.

7. Kamp for rettferdig pensjon

Markedskreftene er i ferd med å gi økte skjevheter i fordelingen mellom yrkesaktive og pensjonistene og pensjonister imellom. Politisk tafatthet gir større spillerom for markedsbasert forsikring som betyr forsterket ulikhet.

Undergravningen av folketrygdens tilleggspensjoner og underregulering av grunnbeløpet må stoppes og verdien av AFP-ordningen forsvares.

Skjerpet konkurranse og omorganiseringer i grenseflaten mellom privat og offentlig sektor setter samspillet mellom avtaleområdene på nye prøver. Bedriftene synes i økende grad å bruke lønns- og arbeidsvilkår som virkemiddel i kampen om markedsandeler. I en slik situasjon blir pensjonsordninger som ikke er tariffestet særlig utsatt for visse grupper. Som ledd i sitt arbeid med pensjon må LO ta sikte på at pensjonsordninger blir regulert i avtale mellom partene. Det kreves at arbeidsgivere avstår fra å svekke pensjonsordninger som ledd i konkurransen om markedsandeler.

8. Andre grupper og tariffområder

En hovedhensikt med inntektspolitisk samarbeid med myndighetene er å sikre større stabilitet og planmessighet i økonomien og unngå at markedskreftene skal dominere også på dette området. Det gir mulighet for stabil vekst, økt sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Det forutsetter imidlertid bred oppslutning om en slik innsats. LO kan ikke alene sikre kollektivt fornuft hvis andre grupper og enkeltpersoner er de som høster fruktene av felles anstrengelser. Det vil stride mot rettferdigheten og det vil undergrave muligheten for at Norge kan fortsette med en gunstig utvikling der en kontrollert pris- og lønnsutvikling kan oppnås uten å gå veien om lav vekst og høy ledighet, slik vi ser i mange andre land.

Dette innebærer at andre avtaleområder må innpasses i det helhetlige opplegget og ikke bryte med dette slik vi har sett bank- og forsikringsbransjen gjøre og høyere funksjonærer i NHO-området. Det er avgjørende for det inntektspolitiske samarbeidet at alle arbeidstakerorganisasjoner tar samme ansvar. LO forutsetter at myndigheter og arbeidsgivere ikke bidrar til ulik behandling av avtaleområdene i forhold til dette.

9. Krav til den økonomiske politikken

Hovedmålet for LOs medvirkning i inntektspolitikken er å gjenreise den fulle sysselsetting. Da må det samtidig kreves at sysselsettingsmålet setter preg på alle deler av den økonomiske politikken. Statsbudsjettet må brukes aktivt for å fremme stabil vekst i produksjon og sysselsetting. Rente- og valutapolitikken ("pengepolitikk") må understøtte dette dels ved vekstfremmende rentesetting, dels ved at rammebetingelsen for lønnsdannelsen er stabil valutakurs. Kravene om ensidig fokus på lav inflasjon, særlig fra finansmiljøene, må avvises som et brudd på den norske samarbeidsmodellen i den økonomiske styringen.

En slagkraftig arbeidsmarkedsetat med omfattende tiltaksinnsats er et nødvendig varig innslag i en politikk for full sysselsetting. Særlig i nedgangstider generelt eller for enkeltdele av økonomien må det skje en målrettet opptrapping av innsatsen. Situasjonen i verkstedindustrien er et aktuelt eksempel på hva som kreves både med tanke på næringens fremtid, men også for å ruste virksomheter og arbeidstakere for nødvendige omstillinger. LO forutsetter en nøye oppfølging av dette område og overfor særlig utsatte grupper, som innvandrere og eldre, i et omskiftelig arbeidsmarked. Revidert nasjonalbudsjett i mai er anledningen for myndighetenes oppfølging av alle viktige sider av den økonomiske politikken og som LO vil følge nøye.

10. Oppgjørform

De foranstående forutsetninger og målsettinger sikres best gjennom en utnyttelse av fagbevegelsens samlede styrke. Dette tilsier at oppgjørene i privat sektor gjennomføres som et samordnet oppgjør og med forbundsvisse tilpasninger. Det forutsettes at resultatene videreføres i oppgjørene for andre områder der LO er part.

11. Forhandlingsfullmakt

Representantskapet gir sekretariatet fullmakt til å utforme de endelige kravene, herunder avtaleperiode og justeringsklausuler. Forhandlingsresultatet godkjennes gjennom uravstemning i samsvar med oppgjørformen.

Dirigenten foreslo en 10-minutters pause med mulighet for å tegne seg til debatten.

Under pausen var det 22 inntegnede talere. Debatten startet og første taler var:

Rep. 138 – Torbjørn Dahl, Sekretariatet:

Som dere ser av de utlagte papirene så var Sekretariatets innstilling enstemmig, unntatt på et punkt, punkt 10, der var det et solid mindretall, nemlig undertegnede med 1 stemme som hadde et annet forslag. Og det kommer jeg også til å fremme nå.

For mitt forbund, NNN, har et landsmøtevedtak som er temmelig bindende hva angår oppgjørsform. Og forbundets landsstyre har når det gjelder tariffoppgjøret 2000 vedtatt at det skal gjennomføres forbundsvist.

Det er ikke vanskelig å forsvare et forbundsvist oppgjør. Jeg kan jo begynne med de litt gamle argumentene, men som fortsatt er like gode. Et forbundsvist oppgjør er aktivitetsskapende. Vi har vel 20 overenskomster. Vi har for hvert overenskomstområde et behandlingsutvalg fra 3 til 5 lokale tillitsvalgte, tilsammen så er mer enn 100 tillitsvalgte i NNN aktive ved et forbundsvist oppgjør, og det fører til et stort lokalt engasjement.

Forbundene har jo også svært gode erfaringer fra de forbundsvis oppgjørene i 1996 og 1998. Og det tror jeg forevrigt også resten av forbundene i LO også har, ihvertfall i privat sektor. Man har jo i tillegg greid å innføre generelle reformer ved disse oppgjørene. Yngve understreker selv i sitt innlegg at vi hadde svært gode erfaringer med fra tariffoppgjørene i siste halvdel av 90-tallet som nettopp var forbundsvis.

Og oppgjørene blir gjennomført under sterk LO-samordning, og med stor lojalitet fra de involverte forbundene. Og det blir gjennomført innenfor den såkalte ansvarlige holdningen vi har til de rammene vi har vedtatt knyttet til den utvidede solidaritetsalternativet.

Mitt forbund har så lenge jeg har vært med, vært opptatt av den solidariske lønnspolitikken. Vi har vært den varmeste forsvaren for den såkalte lavtlønnsgarantien, den sikrer statuskvo, den sikrer at de lavtlønte ikke sakker mer etter, men den bedrer ikke de lavtlønte situasjon.

Men gjennom de siste forbundsvis forhandlingene har vi, mener vi, bedret de lavtlønte situasjon i vårt forbund ved å gi store tillegg på overenskomstens satser. I og for seg tillegg som ikke har gitt så store utslag på rammene, for det var ikke så veldig mange som tjente så dårlig. Vi har bedret likelønnsprofilen ved at vi har fått en pålegg om lokale likestillingsavtaler inn i våre overenskomster. Vi har fått med likelønn i bestemmelse med lokale forhandlinger, der det står at lokale tillegg kan skjevfordes for å oppnå likelønn.

Vi har greid å stramme inn overenskomstenes arbeidstidsrammer, og vi har konkretisert Hovedavtalens kap. 16, når det gjelder Etter- og videreutdanning ved at partene ved hver bedrift skal sette seg ned, planlegge og lage budsjett for opplæringstiltaket i løpet av hvert år.

Vi har fått inn gode bestemmelser om fagopplæring, hvor bedriftene skal dekke alt, læremidler osv., slik at vi også har kommet ganske langt der. Derfor har ikke vi vært de varmeste forsvarene for EVU-reformen, men vi støtter selvsagt kravet om at den skal bedres, det er andre forbund som er veldig opptatt av det, og vi er enig i at det er en viktig reform. Og vi støtter også at det skal sikres gjennom bransjevise fond.

Men der må våre krav og bestemmelse være konkrete og gi en avklaring på hvilke type tiltak fondet skal dekke. For vi ønsker altså ikke at vi nå skal være med på å betale gjennom fondet noe som vi gratis i dag får gjennom overenskomstene.

Jeg støtter altså hele forslaget med unntak av § 10 hvor jeg foreslår en annen oppgjørsform. Jeg vil også understreke at det er kanskje litt spesielt at vi foreslår et forbundsvist oppgjør. For de forbundene som tradisjonelt og gjennom overenskomstens utløp vanligvis har gått foran, såkalte frontfag, vil ha en annen oppgjørsform. Men hvis vårt forslag blir vedtatt, at det blir et forbundsvis oppgjør, så mener jeg at vi må være innstilt på å bidra dersom det fører til

konflikter ved at vi bidrar med spleiselag for å dekke eventuelle kostnader, Fellesforbundet og Hotell og Restaurantarbeiderforbundet ville kunne få ved å være frontfag.

Og forslaget som ligger i papirene er da som følgende: "tariffoppgjørene 1996 og 1998 for privat sektor ble gjennomført som forbundsvis forhandlinger med sterk LO-samordning. Erfaringer fra disse oppgjørene er positive, også hva angår generelle reformer. Tariffoppgjøret i år gjennomføres ved forbundsvis forhandlinger for privat sektor".

Rep. 151 – Oddrun Remvik, Sekretariatet:

LO har startet et godt og nøye arbeid når det gjelder satsing på langtidsutdannede. Her har LO vist nytenkning. Dette er en god start og vi har forventninger til dette arbeidet. Kanskje var det ikke så mye å hente i 1999, men vi har store forventninger til oppgjøret i år 2000. For å innfri de rettferdige kravene når det gjelder likelønn og kompensasjon for utdanning for utdanningsgruppene, er det nødvendig med nytenkning.

Dette er et sitat fra innlegget mitt i fjor på Representantskapet "Har det så vært den nødvendige nytenkning i løpet av det året som er gått? Ja faktisk så har det i året som er gått vært mye godt arbeid i LO når det gjelder å profilere seg som lønntakerorganisasjon for mer enn industriarbeideren."

Da ser jeg litt bort fra det som har vært nå i de siste dagene som kunne ha sett ut som kamp mot lærere og sykepleiere sine rettferdige krav.

Utfordringa for oss i LO nå i dette oppgjøret er selvsagt først og fremst å heve lønnen og sørge for gjennomslag for de rettferdige kravene som medlemmene har.

Den andre store utfordringen vi har er å syne at LO er og skal være en organisasjon også for folk med utdanning på høyskole og universitetsnivå.

Formuleringene slik de ligger i uttalelsen som er lagt fram fra Sekretariatet, formuleringene i punkt 5, tar opp i seg de hovedprioriteringene som jeg mener bør gjøres.

Dette gir oss innsnevret handlingsrom til å ta problemene i offentlig sektor på alvor. Offentlig og spesielt kommunal sektor er en sektor med store lavtlønnsproblemer.

Vi i FO organiserer ca. 1/5 av LO sine langtidsutdannede i LO. Og FO har ca. 80 % kvinner, av disse FO-medlemmene så er ca 6500 lønnet under 230 000 som da er gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Og blandt disse 6500 så er det større prosentdel enn 80 % kvinner. Så blandt medlemmene i FO også, så er det slik at de lavest lønte, der er det større andel kvinner enn det er generelt i forbundet.

Når vi ser at så mange er lønnet under gjennomsnittet av industriarbeiderlønn, etter vårt syn så er da såpass mange av de langtidsutdannede i FO også lavtlønte. Derfor blir det litt kunstig å lage den motsetningen som ofte blir gjort mellom langtidsutdannende og lavtlønte.

Størrelsen på lavtlønnsproblemet blandt langtidsutdannede sier at vi må gjøre noe med det, men vi må også generelt heve lønnen til langtidsutdannede i offentlig sektor. For kommunal sektor har faktisk flere problem enn at det er en lavtlønnssektor.

Konkurransen offentlig sektor er utsatt for er konkurranse med privat sektor om arbeidskraft og om fagfolk. Offentlig sektor får ikke de nødvendige fagfolkene med de lave lønningene. Blandt våre grupper i FO ser vi at mange privatiserer seg ved å bli fullstendig næringsdrivende og tilby kommunen sine tjenester som konsulenter. Vi ser også andre privatiseringsframstøt i kommunal sektor som er viktig å demme opp mot.

Derfor må det et skikkelig lønnsløft til, og vi i FO har gått høyt på banen og verdsett arbeidet som våre medlemmer med 30 000 mer enn det som våre medlemmer får i dag.

Vi er utsatt for en verdisettingsdiskriminering, arbeidet blir for lite verdsett, rett og slett fordi det er kvinnerikt. FO er det eneste forbundet i LO som ikke har prioritert ferie ved dette oppgjøret. Og det er første gangen i FO sin historie at vi ikke har prioritert arbeidstidsreformen. Det er ikke fordi vi mener at medlemmene ikke trenger ferie, eller at medlemmene mener at de ikke trenger ferie, men det er et uttrykk for å prioritere lønn fordi vi synes det er det som er den største utfordringen nå.

Vi har startet et arbeid i LO med nytenkning og videreutvikling av LO. Dersom denne uttalelsen blir vedtatt idag har vi et godt grunnlag for å mene at vi mener noe med det. Forutsetningen for å lykkes med dette, er at hele LO stiller seg bak, ikke bare vi som organiserer langtidsutdannede.

Fylkesavdelingene våre har idag understreket dette ved å gi dere alle røde roser ved inngangen. Det er en måte som fylkesavdelingene ønsker å synliggjøre oss på. Men det er en like mye en måte å vise at vi er utålmodige. Vi krever handling og vi krever at LO setter makt bak kravene som ligger i å få til en rettferdig lønn for langtidsutdannede.

Rep. 12 – Hans Felix, EL & IT - forbundet:

Jeg har noen kommentarer, og også et konkret endringsforslag til den uttalelsen som vi skal vedta her idag.

EL & IT-forbundet er stort sett fornøyd med uttalelsen og også i forhold til utformingen av kravene. Men i forhold til uttalelsen så ønsker vi å komme med et endringsforslag reist da som et supplement av teksten i punkt 1, Hovedutfordringer, og det lyder som følger: "i henhold til lovforslag vedtatt av Stortinget, skal det inngås avtale med tillitsvalgte for innleie som overstiger 10 % av det tilsatte hos innleier og som har en varighet over et år. LOs Representantskap forutsetter at regelen utover 10 % gjelder fra første dag, slik at all innleie utover 10 % skal avtales med tillitsvalgte uansett lengden på innleieforholdet." Begrunnelsen for at vi reiser dette kravet det er som følge av det lovvedtaket som ble vedtatt i Stortinget 17. desember i fjor.

EL & IT-forbundet og Norsk Grafisk Forbund gikk til politisk streik den 16. desember i fjor som protest på forslaget som da lå til Stortinget. Spesielt var det fordi vi mente at dette var en liberalistisk holdning til arbeidsmarkedet og da spesielt igjen i forhold til bestemmelsen om at det skulle være 10 % innleie det første året før tillitsvalgte i det hele skulle kunne være på banen.

Vi hadde ønsket at tillitsvalgte skulle hatt en rett til forhandlinger på inn-utleie forhold uansett om det var en innleid eller fler, og at det var tariffavtaler i begge bedrifter, både den innleide

og utleide bedrift. Dette for å sikre lønns- og arbeidsvilkår, derfor gikk vi til streik i forhold til dette.

Den kampen tapte vi, og slik sett så har vi tatt dette til etterretning. Men når politikerne er i tvil om hva man faktisk har vedtatt, når departementet og muligens et stortingsflertall har et syn som åpner for et ubegrenset innleie i år 1, da er det 90 % av lønnstyrken. Da blir galt mye mye værre, derfor ønsker vi at vi setter en fokus på det i forhold til uttalelsen, og viser hvor fagbevegelsen står i den saken.

Så litt generelle kommentarer til uttalelsen. Etter- og videreutdanning er et krav som EL & IT-forbundet har holdt høyt i mange år, både med bakgrunn i gamle NEKF og Tele- og Dataforbundet. Vi var ikke spesielt glade med den løsningen som endte opp i mellomoppgjøret i 1999, og da spesielt fordi at finansieringen ikke lå på plass. Vi er glad for at dette blir et prioritert krav i år, for å få finansieringen på plass.

I utgangspunktet så hadde vi som et primært krav at det skulle være en sentral finansiering. Men vi ser også at dette ville skape problemer for en del overenskomstområder som har innarbeidet bransjevise fond, og som lever godt med bransjevise fond og at det oppnåelige antageligvis ligger på nivå med bransjevise fond. Det vi definitivt ikke ønsker å jobbe imot, det er bedriftsvise fond.

Når det gjelder arbeidstidsreform og den 5-ferieuken, så har også vi det som likestilt prioritet med Etter- og videreutdanning. Vi er glad for at dette ikke er koblet sammen med en tidskontoordning, hvilket vi ikke ønsker at det skal være, det er slik sett greit at det er arbeidstakeren selv som har styringsretten i form av hvordan dette skal tas ut. Det som kanskje mangler i teksten er når ferien kan tas ut, om bedriften har styringsretten i forhold til det.

Vårt landsstyre hadde også en prioritert oppgjørsform, nemlig forbundsvis. Begrunnelsen for det er i forhold til å skulle diskutere bransjevise fond, så ville det være naturlig at det lå i forhold til forbundsområde og den tariffavtalen som den bransjevise fondet skulle innplasseres i. Dessuten så er det slik at vi har en rekke tariffavtaler hvor det er en del store prioriteringer, i forhold til å få lagt et nytt avtaleverk, det være seg innen for IT-bransjen og kanskje spesielt vil jeg nevne i den tariffavtalen vi har med energiverkenes landsforening. Det er jo slik at energibransjen har en overgang fra kommunal sektor og inn i NHO-området. Og med bakgrunn i det fattet jo LOs Representantskap et vedtak i juni måned 98 om at daværende NEKF, nåværende EL & IT-forbundet, skulle ha organisasjons- og avtaleretten til dette området, det med bakgrunn i at den kommunale sektoren, og våre avtaler der hadde en vertikal oppbygning, og dette ble nå flyttet inn i NHO-området hvor man ikke har den formen for tariffavtaler. Og det ligger i kortene at man i dette oppgjøret skulle implimentere de nye gruppene inn i den allerede eksisterende arbeideravtalen som vi har på EVL-området ved da at man får implimentert merkantil sektor, slik at også det blir en vertikal avtale.

Vi har ikke sagt at vi skal ha en helt ny avtale, men vi skal ha en avtale hvor man implimenterer de nye gruppene. Vi har sett at det kan være et problem å få til hvis man skal forhandle under fredsplikt, og spesielt når vi har sett hva slags holdninger NHO legger til rette for hvis man skal lage en vertikal avtale. Jeg viser da til det såkalte Ramstadutvalgets innstilling som man stort sett kun har beholdt fredsplikten i tariffavtalen, alt annet skal ut på den enkelte bedrift og til enkeltindivider, og det er forhold som vi selvfølgelig ikke kan leve med.

Når vi likevel kommer til å stemme for et samordnet oppgjør, og som Yngve sa, "pluss forbundsvis forhandlinger, tekniske forhandlinger", før endelig anbefaling, så er det fordi at vi faktisk tror at de to spesielle forholdene som jeg har nevnt, som var bakgrunn for den forbundsvis vurderingen vår, kan ivaretas også i denne oppgjørsformen.

Da har jeg kommet til spørreunden Yngve, og det er i forhold til, når dere nå setter i gang med de samordende behandlingene, og da er det tre hovedelementer som vil ligge i det jeg har forstått, og det går på 5-ferieuken, Etter- og videreutdanningsreformen og økonomi. Da er det vel ikke helt usannsynlig at våre kamerater i NHO ikke gir seg uten sverdslag, også sagt med andre ord, det kan bli brudd i forhandlingene og det kan gå mot mekling. Og da er mitt spørsmål, når kommer den meklingsrunden inn i forhold til de forbundsvis tekniske forhandlingene, og igjen i forhold til å ha trykk på de tingene jeg har nevnt, og da spesielt i forhold til dette jeg har nevnt rundt dette med EVL-avtalen.

Yngve var også inne på dette med statistikk, og det er også noe som vi er veldig opptatt av, og har registrert at Statistisk Sentralbyrå ennå ikke har klart å lage en statistikk som ivaretar tariffavtalenes reguleringsbestemmelser og den enkeltes tariffavtales reguleringsbestemmelser i forbindelse med mellomoppgjør bl.a., og jeg ønsker og håper sterkt at man har lagt en statistikk på plass før de tekniske forhandlingene, slik at de reguleringsbestemmelsene som pr. idag eksisterer også kan etterleves i neste mellomoppgjør.

Så har man sagt noe om å reise krav om varighet, vi går ut fra at vi ikke vil endre tariffavtalenes lengde i inneværende periode, men jeg er selvfølgelig ikke motstander av at man tar opp forholdet.

Rep. 108 – Kleiv Fiskvik, Oslo Fylke:

Jeg tror jeg vil begynne med noen ord om det som Oddrun Remvik var inne på, og det som var fremme i media i forbindelse med dette oppgjøret, nemlig kravene fra AF-gruppene, og særlig Sykepleierforbundet som etter min oppfatning, i motsetning til Oddrun Remvik, er egentlig hinsides det meste.

Ved tidligere oppgjør så har vi hørt at AF har beklaget seg over at de har tapt 12 oppgjør på rad. I tariffoppgjør så må jo resultatet defineres ut fra hva som er forventningene, og kravene ved innledningen til oppgjøret. Og ut fra det, så er det antageligvis rett å si at AF har tapt disse oppgjørene ved å skru opp krav og forventninger til helt urealistiske nivåer.

I dette oppgjøret så ser det dessverre ut til at lærerorganisasjonene også er i ferd med å klatre opp i en stygg fallhøyde. Det er da slik, etter min oppfatning, at den frustrasjonen som disse organisasjonene belemrer medlemmene sine med i forbindelse med oppgjøret, er minst like medvirkende til det som blir karakterisert for en flukt fra disse yrkene enn det som er lønnsnivået som de har.

At jeg gir uttrykk for dette betyr ikke at jeg ikke mener at utdanningsgruppen i offentlig sektor ikke skal kompenseres for de utgiftene de har på grunn av studiegjelden, tvert imot. Men jeg tror at lærerorganisasjonene som nå har klatret opp i denne fallhøyden står i stor fare for å bringe ennå mer frustrasjon inn i medlemsmassen ved å legge seg på det de har gjort, men de er jo også da godt hjulpet av politikere på stemmefiske.

Inntrykket som er skapt gjennom media, at f.eks. lærere og sykepleiere har hatt en negativ lønnsutvikling i 90-årene i forhold til andre grupper i offentlig sektor, det er ikke riktig. Statistikken viser noe annet. Og jeg ser i avisen at Yngve har lest teksten for Bondevik, og det er bra. Samtidig så er det slik, at hvis vi ser på utviklingen i 90-årene så viser flere undersøkelser at forskjellene i samfunnet, som Yngve nevnte, har økt formidabelt. Særlig lederlønningene, både i offentlig og privat sektor har økt i forhold til vanlige lønnstakere.

Både Yngve og andre har helt riktig tatt avstand fra den umoralen som arbeidsgiverne har vist. De store forskjellene som har utviklet seg har ingen som helst logisk sammenheng mellom ytelse og økonomisk uttelling. Folk flest reagerer på denne forskjellsøkningen. Turid Lilleheie og Jan Davidsen har begge gitt uttrykk for at 3,5 %, og såvidt jeg skjønner også støtte fra Yngve som ligger i Amtzen-utvalget, antageligvis ikke vil holde i dette oppgjøret hvis det ikke skal gå ut over lavtlønnsgruppene.

De renteøkningene som etter min oppfatning er helt nødvendige og den sterke kronekursen som Norges Bank nå belaster både lønnstakere og eksportnæringen med, det er i beste fall uttrykk for en pengepolitikk som ikke er i våre interesser. Og vi må også etter min oppfatning gjøre det helt klart for myndighetene at vi ikke godtar en spekulasjon om renten i etterkant av dette oppgjøret.

Når vi i tidligere tariffavtaler har hatt forbehold, om nye forhandlinger, ved prisstigning, så burde vi også egentlig også hatt tilsvarende bestemmelser ved renteøkning. Slik som situasjonen er, er det fortsatt selvfølgelig LO som må ta ansvar for å løfte de lavtlønte. Løft for de lavtlønte er også løft for de store kvinnegruppene. Alle som har sittet i et Beregningsutvalg vet hvor de store kvinnegruppene er, de er i LO.

Til slutt vil jeg komme inn på den situasjonen som vi nå har som følge av at Stortinget har vedtatt å tillate utleie av arbeidskraft som forrige taler var inne på. Jeg tror at den liberaliseringen av arbeidsmarkedet som vi nå får, både vil svekke fagbevegelsen og den enkelte arbeidstakers rettigheter alvorlig. Jeg vil også peke på at jeg mener at LO-ledelsen har et vesentlig ansvar for at den saken gikk som den gikk. Det er en alvorlig politisk og strategisk svikt når det går an å sitte i et offentlig utvalg som foreslår en utstrakt liberalisering i arbeidsmarkedet, nesten uten reservasjoner, for så i etterkant å komme med krav til Regjering og Storting om ikke å gjennomføre dette frislippet på arbeidsmarkedet.

Samtidig så ser vi altså nå i avisen at departementet har en annen fortolkning av Stortingets vedtak enn det som f.eks. Arbeiderpartiets fraksjon i Kommunal komite og LO tidligere har gitt uttrykk for. Jeg vil minne om at departementet ga uttrykk for denne fortolkningen før Stortingets behandling, at begge betingelsene, både 10 % av arbeidsstyrken, samt en varighet over 1 år, begge to må foreligge før de ansattes organisasjon får forhandlingsrett.

Dette sa vi fra om til LO før denne saken ble behandlet. Både til LO og Stortingsfraksjonen i Arbeiderpartiet, jeg bare minner om det. Men uansett hva som er gjort av det jeg vil karakterisere som tabber i denne saken, så må vi mest mulig forsøke å redde stumpene, og det er selvfølgelig vanskelig her og nå å si, når vi heller ikke har vedtatt den endelige oppgjørsformen, og har klart for oss hvordan oppgjøret skal foregå. Hvordan vi kan ta opp dette. Men vi må prøve å kompensere denne kraftige svekkelsen av arbeidstakere og fagbevegelsen, rettigheter ved å ta inn i avtaleverket at arbeidstakerorganisasjonene i innleiebedriftene må ha forhandlingsrett med hensyn til innleie, og søksmålsrett ved ulovlig

innleieforhold, og slik som loven nå er så er vi helt uten reell innflytelse, vi kan ikke tviste ved ulovlig innleie og vi har ikke søksmålsrett.

Forslaget fra EL & IT-forbundet bør støttes, samtidig må omfangsbestemmelsene i overenskomstene fange opp problemer med lønnsforholdene for de innleide slik at innleid arbeidskraft får de samme lønns- og arbeidsvilkårene som de ansatte i innleiebedriften.

Så til slutt, 5-ukers ferie er egentlig som Yngve var inne på, 15 år forsinket, Norge er en sinke i Europa og det kan vi ikke finne oss i lenger.

Rep. 45 – Eli Ljungren, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

Idag er jeg glad for at den tiden er forbi i LO, da gutta så på klokken eller gikk ut og røyket når kvinnene gikk på talerstolen i LOs Representantskap.

Jeg er stolt av å representere Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet. Like stolt er jeg ikke av å meddele at vårt ubekvemstillegg etter kl. 21.00 om kvelden er 6 kroner. For de fleste av oss i statlig yrke, og jeg tror jeg kan snakke på vegne av mange, handler ikke lønnsoppgjøret om å få råd til større bil, eller bedre bolig. Det handler om å ha råd til å bo i det hele tatt, og det handler om å få lån i banken. Det finnes ikke damepris for brød eller lavtlønnsrente i banken.

Vår virkelighet er slik at vi er avhengige av ektemenn eller kjæresten for å kunne leve et noenlunde normalt liv, forsørge barn og betale regninger. Det blir det ikke likestilling eller likeverd av.

Alle snakker om det flotte servicesamfunnet som skaper stadig mer verdier for Norge. I dag er 37 % av arbeidsstokken i privat tjeneste i sving. Og da må vi si at vi skal bli flinkere til å fremme krav om våre interesser. Og det er ikke å tro at et mulig framtidig serviceforbund skal bli et av LOs største. Slett ikke.

Dette er jobber som må gjøres manuelt, og som vi er helt avhengig av. Den internasjonale utviklingen viser et stadig økende behov for tjenester som skaper de nye tjenestefolkene. Dette nye proletariatet som også rommer mange nasjonaliteter og kulturer må fagbevegelsen kjempe for å ivareta. Mangfold skal bli vår styrke.

LOs utfordring ligger i å ivareta både servicearbeiderne og de langtidsutdannede. Det må være klart at Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet støtter de rettfærdige lønnskrav som fremmes av kvinner og LO-forbund i offentlig sektor. Idag får de ikke rettfærdig for sin utdanning og verdiskapning.

Samtidig så må vi ta til orde og si at EVU-reformen er flott. EVU-reformen er viktig for landet, men for mange av våre grupper så er det vanskelig å komme ut og forklare at de vil ikke få særlig igjen for det, men at de kanskje likevel må betale for den reformen. Derfor blir finansieringen av denne reformen veldig viktig, og at LO fremmer sterke krav.

I dette tariffoppgjøret kommer vi vanskelig ut med en samordnet oppgjørform, det er mange fellesoppgaver og vi skal ta felles ansvar. Samtidig blir det umulig for oss ikke å få forbundsvisse forhandlinger for å få bedring i eget avtaleverk. Bransjen vår er utsatt for en investeringskorthet uten sidestykke, og preges av økende konsentrasjon av kjeder og konsern,

som i stadig større grad iallefall hos oss, domineres av multinasjonale selskaper. Det viser at det skaper store verdier og en lønnsomhet som er langt bedre enn for noen år siden.

Vi må nå få aksept også for at vi arbeider langt utover normalarbeidsdagen, ja praktisk talt hele døgnet rundt. Hvis det er konkurranseutsetting av offentlige tjenester, f.eks. omgjøring av sykehus til pasienthotell, kanskje er det fordi private kan drive billigere på vår tariffavtale. Dette er ingen tjent med, og kanskje er det slik at privatisering blir mindre på disse områdene om våre lønninger blir høyere.

Vi står også overfor en kjempestor utfordring innen catering som er et stort vekstområde innenfor vår avtale. Behov for fornyelse av tariffavtalen her er påkrevet og det må søkes løst under forbundsvisse forhandlinger.

Ting som er i orden i andre forbundsområder er det ikke i Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet. Lønnsutbetaling, månedslønn, timer som blir plukket er ting som ikke fungerer. Vi har ingen mulighet til å ta ut denne veksten totalt slik som mange av guttene til Kjell Bjørmdalen og Torbjørn Dahl har. Hvorfor det er slik, det kan diskuteres.

Spillereglene i lønnsoppgjøret mener vi må være klare, og vi må opptre ryddig. Det er ingen problemer å støtte at lærere og sykepleiere skal ha mer lønn, men det blir problem for hele fagbevegelsen når de fremmer sine krav på måten som har blitt gjort. Skulle de utspillene vi har vært vitne til fra organisasjonen og utenfor LO bli retningsgivende, kan det bli en katastrofe for fremtidens lønnsdannelse.

Kjell Bjørmdalen sa til Aftenposten 16.11.99 at det kollektive har brakt oss dit vi er idag og at denne måten å tenke på har gitt oss velferdssamfunnet. Han sier at det i det samfunnet vi har skapt fremdeles er individuelle løsninger og at LO må bevege seg mot mer individuelle løsninger i arbeidsmarkedet. For våre arbeidstakere er det en virkelighet vi ikke kjenner oss igjen i.

Dagens proletariat er ingen særlig annen stilling enn proletariatet har vært før. Deres framtid og trygghet er helt avhengig av solidaritet fra en samlet fagbevegelse. Derfor må det være slik at de ordninger vi jobber fram fortsatt må ha sin rot i sterke kollektive avtaler. Klarer vi ikke det vil en stor gruppe i arbeidslivet være tapere. Det må ikke bli slik at LO etter en gedigen 100-års feiring kaster vrak på vårt eget idegrunnlag fordi sterke krefter i samfunnet vil bytte ut solidaritet med egoisme.

Rep. 24 – Olav Lindrupsen, Fellesforbundet:

Vi tillitsvalgte klager ofte på mangel på engasjement i organisasjonenes lokale ledd. Foran Landsmøtet til Fellesforbundet i høst ble det utvist en usedvanlig stor aktivitet. Og det var et krav som uten sammenligning med andre krav og forslag som kom inn, som overskygget alt annet. Det var det at nå måtte Norge, sinken i ferispørsmålet bringes på banen. Den 5-ferieuka som nå har vært utsatt i 17-18 år måtte nå gjennomføres.

Vi har jo en del endringer av ferieloven, men slik som den ble vedtatt i 1981 så var det faktisk tidfestet hvilken år hver enkelt dag skulle gjennomføres. Det var riktignok en overgangsbestemmelse i § 20 – der man sa at den økonomiske situasjonen skulle legges til vekt. Men dager og år var vedtatt der og da. Så fikk vi en ny endring i ferieloven og den

hadde den samme overgangsbestemmelser med ett unntak, nå hadde man fjernet bestemmelser om hvilke år dette skulle gjøres. Det kaller jeg for politisk svik.

Dette politiske sviket kan vi ikke forhandle direkte med politikerne, men vi kan ta det opp med oppgjøret, og jeg er glad for slik det har kommet fram nå.

Til de som nå skal utforme det endelige forhandlingsresultat. Det må ikke bli slik at det blir en tidskontoordning der man får ubetalt overtid, og ubetalt ledighet ved permitteringer. Det betyr at man ikke får en ordning slik at man slipper denne frykten på arbeidsgiverens premisser. Jeg er glad for den bestemmelsen som er om at arbeidstaker selv bestemmer arbeidstidsforkortelsen slik det er formulert her.

Men det er en liten hake også ved det. I Arbeidsmiljølovens § 47.2 har vi et punkt der det står at de tillitsvalgte som forhandler om arbeidstiden, det er den samme bestemmelsen vi har i diverse overenskomster også. Slik at den enkelte ikke har noe en kan gå å forhandle arbeidstidsforkortelser, arbeidstidsbestemmelser for seg selv. Vi må derfor være litt varsomme når man lager til dette, slik at man ikke undergraver de tariffavtaler i fellesordningen som man allerede har.

Vi har sett nok av private løsninger, jeg tror slik som det er sagt, det er fellesskapsløsningen man får, og jeg hadde helst sett at det var ferieloven slik den ble endret, men gjerne også i den legge inn noen sterkere bestemmelser og minske styringsretten noe.

Det er egentlig det jeg har lyst til å si om dette. Jeg synes innstillingen for såvidt er god, og jeg tror vi kan leve med den under forutsetningen av at man får den gjennomført på en skikkelig måte.

Til slutt, vi må ikke stille oss heller slik at vår hovedmotparter i tariffoppgjøret blir lærere og sykepleiere. Nå har jeg nær og daglig kontakt med lærere, og jeg vet at det ofte ikke er slik at det er den lønnsbiten som er det vesentlige. Det vesentlige det er arbeidsforholdet i skolen, den uroen og det psykiske forholdene vi har å slåss med i skolen. Og der bør de gjøre noe mer.

Rep. 32 – Erling Segelstad, Fellesorganisasjonen for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere:

Vi er på dagsorden Yngve, det gjør oss i FO glad. At vi bruker tid, at vi prioriterer oss langtidsutdannede, det gir oss tro på dette årets oppgjør, og det gir oss tro på framtiden som et LO-forbund og et LO for langtidsutdannede.

Jeg har blitt styrket på troen at vi faktisk er på rett hylle. At vi ikke skal ha noe annet alternativ for langtidsutdannede, enn et LO-medlemskap. Problemet er bare at flere av oss tillitsvalgte i FO har vært rundt i land og strand på tariffkonferanser, og opplevd et ganske så klart et raseri knyttet opp mot den lønnsituasjonen vi faktisk står i. Så jeg understreker at FOs politiske ledelse er rådydelig klar, vi ønsker å være med i et LO som tar et politisk helhetsansvar for en framtid, den er den hyllen vi skal være i. Men det kan hende at mange av våre medlemmer stiller spørsmålet, hva hjelper det å være på rett hylle, hvis vi er i feil skal. Og det er et spørsmål som blir mer og mer tydelig når sosionomer og barnevernspedagoger faktisk er blitt lønnsstapere som det står i din rapport, Gerd-Liv, fra 92 til 98.

Da er det ille når det brer seg en holdning at det faktisk er AF og Akademikerne som stiller de riktige lønnspolitiske kravene for våre grupper.

Arbeiderbevegelsen er selve fundamentet for velferdssamfunnet. Velferdsstaten er bygd opp med klare verdiforankringer i parolene "rett til arbeid, rett til bolig, rett til medbestemmelse og rett til utdanning". Så har vi fått det utdanningssamfunnet som gjør at arbeiderklassens barn ikke står utestengt fra høyskoler og universitet, men tvert imot som har kommet inn. Det er våre unger vi snakker om. Våre unger har altså ingen organisasjonsalternativer innenfor LO. Det er en kjempeutfordring og slik sett så har vi store forventninger til at den profileringen vi har fått på langtidsutdannede, er noe som kunne endre den situasjonen.

Vi vet at offentlig sektor trenger et LO med argusøyner for at offentlig sektor skal ha en framtid hvor den skal tjenesteyte i et solidarisk samfunnsperspektiv. Vi vet at det finnes profesjoner i velferdsstaten som bruker velferdsstaten som en sandkasse, langt vekk fra de grunnleggende verdiene som arbeiderklassen skapte denne velferdsstaten på.

Men vi har et problem, og det er at vi må være forsiktige i forhold til, som det står i uttalelsen, "tariffoppgjørets kjerneoppgave er å sikre LO-medlemmenes andel av verdiskapning i form av kjøpekraft og sosiale forbedringer". Hva er sosiale forbedringer? Sosiale forbedringer er en styrking av retten til utdanning, og en kvalitativ god skole, og et godt helsevesen. Også er det da nettopp de sentrale profesjonene, nemlig sykepleiere og lærere som har brukt mediebildet ved sine lønnskrav, som jeg faktisk har avstått fra å kommentere på en annen måte enn at innenfor våre langtidsutdannede grupper oppleves kravene faktisk tåelig rettferdig.

Det gjør inntrykk på meg når jeg er rundt i det ganske land og snakker med barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere og de er nødt til å fortelle at hadde ikke jeg fått stikken penger til meg fra foreldrene eller besteforeldrene mine, så hadde jeg ikke hatt en lønn å leve av.

Verdsetting. Kapitalismen bruker milliarder av kroner på en industri som heter blomsterindustri. Pengene brukes til forskning på hvordan du kan dra opp blomster med røttene for å plassere de andre steder, til glede for oss alle. Hva slags lys og vanningsforhold de trenger for å være levedyktige.

Tusenvis av FO-medlemmer jobber i barnevernet hvor oppgaven vår er å dra opp barn med røttene, og plassere de rundt omkring. Der har vi tusenvis av FO-medlemmer som jobber døgnet rundt for å gi disse barna den kjærligheten de fortjener i denne velferdsstaten. For det så har våre medlemmer en begynnerlønn på 197 700 kr.

Kjære industriforbund, vi forventer solidaritet. Ikke bare for knyttet til våre lønnskrav, men faktisk til at våre lønnskrav, og at vi blir en del av LO-familien, en styrket del av LO-familien er for såvidt også en sikkerhet på at LO stiller sterkt i forhold til å ha samfunnsmakt i dette århundre vi går inn i.

Klarer vi ikke å mobilisere oss til å bli et symbol for at dette er riktig organisasjon, så mister faktisk LO muligheten til å ha samfunnsmakten.

Jeg tror jeg vil avslutte med å si det at vi må være trofaste mot våre mål. Jeg tror vi har lov til å være utro mot noen av virkemidlene. Det er en positiv følelse vi går inn mot årets

tariffoppgjør i FO. Vi forventer at vi som langtidsutdannede blir satt på dagsorden, og vi forventer også at det er en del av likelønnen.

Som Hedmarking så må jeg kanskje da si at budeia som ofte beskriver den situasjonen som vi føler pr. idag. Budeia som spekulerer på følgende at det er jo fryktelig langt denne forskningen er kommet, nå kan kua få kalv uten å ha hatt seg en okse. Det kalles for kunstig inspirasjon. Vi er nok der idag, men vi håper at når tariffoppgjøret er over, da har vi pinadø ekte inspirasjon til å være det utstillingsvinduet for langtidsutdannede i LO, og det kamerater, det er det dere som skal hjelpe oss til.

Rep. 135 – Olav Støylen, Sekretariatet:

Jeg vil først begynne med å ta opp en sak som vi nå ikke skal forhandle om. Jeg går ut fra at det er flere her som er klar over at vi i Kjemisk Forbund tilhører det som kalles for AFP-kameratene. Vi er svært tilfreds med det milde presset som LO har satt Bondevik under, slik at vi har fått fredet ordningen, for denne tariffperioden vi går inn i.

De føringene som lå i nasjonalbudsjettet la en meget klam hånd rundt alle våre tariffforberedelser, og jeg vil si det slik at hadde de ordningene blitt gjennomført så tror jeg at uansett resultat fra oppgjøret, så hadde vi hatt masse bråk i våre avdelinger. Men det vi vet, det er at Stortingets sammensetning er det klart flertall for å svekke og innskrenke ordningen. Så med tanke på 2001, når det er valg, så bør vi nok ta et krafttak for å vite hva Stortinget akter å gjøre i neste periode.

Vi har også registrert med tilfredshet at det orakelet fra Majorstua, herr. Magnussen i NHO, har blitt vesentlig roligere de siste månedene.

Mange av politikerne, mye av Stortinget og politikerne, men også NHO har begrunnet innskrenkningene mot mangel på arbeidskraft. Vi får vel snart tallene på hvor store årsverk, eller hvor mange årsverk som kontantstøtten har sendt ut av arbeidslivet. Og det er også folk så vidt jeg forstår, i sin beste kjønnsmodne alder, mens de AFP-folkene vi representerer er for såvidt glad for å slippe fra de begynte i industrien på 50 og 60-tallet, og føler seg rimelig utslitt på de aller fleste områdene.

Når det gjelder hoveddokumentet for hovedoppgjøret 2000, så står Kjemisk bak de prioritering og føring som ligger her. Også kapittelet som omhandler generelle tillegg, lavtlønn, likelønn og langtidsutdannede. Når jeg leste Dagsavisen på lørdag så sto det med tittel "Akademikerne er ikke glemt", jeg er enig i beskrivelsen og jeg er også enig i innhold, som også da har kommet til uttrykk i hoveddokumentets punkt 5, men det var en setning som jeg gjerne vil forklare litt.

Vi er jo egentlig i samme båt, og som gammel sjømann så vet jeg jo hva det betyr. Det betyr at noen skal ro og noen skal styre. Vi er alltid på vakt når industriledere sier "her ved denne bedriften så er vi alle i samme båt osv." Og da prøver de å peise de over på andre tanker om at vi har sammenfallende interesser for å få løst de felles oppgavene vi står foran.

Kravet om arbeidstidsreform på 30 timer, 5-ferieuke, den står øverst på vår dagsorden. I Kjemisk forbund så er det slik at oppgjørsformen, det er ikke noe mål, det er et middel. Derfor så synes vi med de prioriteringer som ligger til grunn for dette oppgjøret at det er helt naturlig at vi har et samordnet oppgjør, med forbundsvise tilpasninger og felles uravstemning.

Forslaget som LO & IT-forbundet reiste om innleiiproblematikken, med de siste dagers utspill i departement og storting, de er vi enig i, men jeg er ikke sikker på om at de må inn på den tariffpolitiske uttalelsen eller hvor den skal, men vi er enig i intensjonene at her får vi altså sette oss ned å få en avklaring, hvis ikke så kommer vi til å være ute å kjøre i relativt mange bransjer.

Yngve, såvidt jeg vet så er det det siste hovedoppgjøret du skal lede. Det blir sannsynligvis også det vanskeligste, så lykke til.

Rep. 40 – Olav Larsen, Handel og Kontor i Norge:

Oppgjøret også i år blir særs vanskelig. Medlemmene våre krever at vi får igjen noe av den verdiskapningen de har vært med på å skapt.

Når det gjelder pensjonsordningene AFP, så vi i sommer at det Regjeringen ville være med på å svekke den ordningen og forringe den. Det som er viktig i årets oppgjør er at AFP ikke blir forringet. Det er flere forbund som også vil prøve å til å få den fra fylte 60 år.

Hva er det så medlemmene våre forventer av dette oppgjøret? Forbedring av kjøpekraften? Få noe igjen for det de gjør på arbeidet? Kravet om 5-ferieuken og videreutdanningsreformen er på plass. Dette er det medlemmene våre vil kjempe for. Når vi vet hva Arntzen-utvalget foreslo, og med det overheng vi hadde ifjor på 1 1/2 prosent, utvidelse av den 5-ferieuke som hver dag vil kost 0,5 % og Etter- og videreutdanningsreformen som vi også må regne med å være med å betale en del på.

Slik vi ser det i Handel og Kontor skal vi klare å få til dette, må oppgjørsformen bli samordnet med forbundsvise tilpasninger. Handel og Kontor støtter Sekretariatets innstilling som er i tråd med våre prioriteringer.

Rep. 152 – Finn Erik Thoresen, Sekretariatet:

Det er riktig som Yngve sa at det var vel ikke alle av oss som var helt fornøyd med det forrige oppgjøret. Men i ettertid så er vi kanskje ikke så missfornøyd alikevel. Årsaken til det er at vi har helt siden tidlig på 70-tallet jobbet med Etter og videreutdanning, og vi har fra 1972 hatt et eget bransjefond.

Det var veldig stor strid innad i LO-familien ved det forrige oppgjøret hva slags fondsoppbygging man i tilfelle skulle gå inn for. Jeg er stygt redd for ut fra våre øyne at det kunne blitt et sentralt fond hvis vi hadde kjørt igjennom dette ved det forrige oppgjøret. Nå har tiden modnet seg litt, og vi er på vei inn mot et bransjefond og det er vi veldig fornøyd med. Og det er fordi vi har 30 års erfaring på dette arbeidet, og vi ser hvor mye dette betyr også for bransjeutvikling, når man har et bransjefond og skal diskutere Etter- og videreutdanning så diskuterer man bransjepolitikk hele tiden, og man har anledning til å ligge i forkant.

Og jeg tror at dere som motstrebende henger etter når vi snakker om Etter- og videreutdanning, om noen år så vil dere takke oss for at vi har gått i bresjen for dette, og at vi har fått igjennom denne reformen som nå er gjennomført. Der tror jeg dere kommer til å takke LO for den jobben som er blitt gjort, nå i dette århundreskiftet.

Den intensjonsteknologien som er og som kommer, den kommer til å revolusjonere alle bransjer, og jeg tror at alle, selv om man idag kan si at vi får en veldig fin opplæring i egen bedrift, vil ha behov for en helt annen type etterutdanning som ikke bare kan fås i egen bedrift.

Styringsretten som bedriften har brukt hittil er ikke noe godt redskap i en Etter- og videreutdanning. Nå er reformen på plass, nå er det finansieringen som gjenstår og jeg er veldig glad for den innstillingen som nå foreligger. Også fordi det er et annet viktig element her som vi må ha oss, og det er ny sjanse. Mange av våre medlemmer trenger en ny sjanse og den finansieringsformen som vi nå skal finne på den, den ser jeg virkelig fram til at vi skal få på plass.

Når det gjelder ferien så er ikke det i tvil om at dette er et viktig stort krav fra industriforbundene totalt sett. Og våre medlemmer er også veldig opptatt av den 5-ferieuken. Derfor så har vi ingen problemer med å støtte fullt ut den innstillingen som foreligger på dette punktet, det vi vet kommer til å bli det store problemet her, det er NHOs motkrav i forbindelse med en slik reform. Derfor så er vi også glad for at det legges opp til at vi skal ha en samordnet oppgjørform, ikke bare for å gjennomføre de krav, men også for å motstå krav fra den annen part.

Og det er klart at når man ser på de kravene som NHO hele tiden har kjørt imot industriforbundene for en mer fleksibilitet, få bort normalarbeidsdag-betegnelsen slik at man slipper å bruke skifttillegg og ulempetillegg, få en annen beregning på arbeidstid på månedsbasis, årsbasis, dette er fleksibilitetskrav som vi har greid å motstå hittil, men som jeg er ganske sikker på at de kommer til å få lyst på å prøve på nytt igjen som et motkrav i forhold til en feriereform som de ser og er nødt til å se vil komme.

Og selvfølgelig selv om man nå har fått noen lovord av Bondevik, så er det jo tross alt et flertall som befinner seg på Stortinget her et eller annet sted, og som jo også er skiftende, som gjør at vi har behov for å stå samlet i den saken. Der har vi mye felles og vi har også mye felles for å forsvare sykelønnsordningen vår.

Dette er felleskrav som vi samlet sett bare kan løse gjennom et felles oppgjør, og derfor så er vi veldig fornøyd med den måten som dette legges opp til. Og så at vi da får muligheten for noen forbundsvise tilpasninger. Men som sagt jeg tror at løsningen med et bransjefond, det vil også gi muligheten for de som på kort sikt ønsker å bruke mere til å legge mere penger i det fondet, og det som ønsker å se det på litt lengre sikt, så ligger noe færre penger i det fondet til å begynne med. Og dermed så kan vi få en veldig fin ordning på det.

Jeg har bare lyst til å si til slutt til de som skal forhandle på vegne av offentlig sektor at dere har pinadø litt av en oppgave foran dere. Og dere skal også forhandle på vegne av oss, våre medlemmer er veldig opptatt av velferdsstaten, og ikke minst uthulingen av velferdsstaten som vi ser den idag. Så de forhandlingene dere fører for å bedre deres medlemmers kår i offentlig sektor, for å gjøre arbeidsplasser i offentlig sektor fortsatt attraktive, den ønsker vi dere virkelig lykke til med også på vegne av våre medlemmer.

Rep. 140 – Turid Lilleheie, Sekretariatet:

Takk for den lykkeønskingen, det blir et tøft lønnsoppgjør, vi trenger den.

Jeg skal ta for meg det som mange andre har tatt for seg her, og det er at vi i NTL vi er veldig glad for at LO setter lønnen til langtidsutdannede på dagsorden. Vi er glad for at dette skal være et prioritert innsatsområde. Vi er glade for at LO-medlemmer på lik linje med andre langtidsutdannede har rett til en rimelig uttelling av sin utdanning. Og at langtidsutdannede LO-medlemmer skal få en rimelig uttelling av utdannelsen sin i lønnsoppgjørene fremover, det skal vi klare på den måte som Yngve sa, innenfor en fornuftig helhetstenkning og ikke minst uten at det skal gå på bekostning av lavtlønte grupper.

Langtidsutdannede som ikke har hatt uttelling av sin utdanning, som ikke har hatt en rimelig uttelling av sin utdanning, de finner vi ofte innenfor offentlig sektor. For at vi skal opprettholde og videreutvikle en velfungerende offentlig sektor, så er det nødvendig med høy kvalifisert og velutdannet arbeidskraft. Vi må som Oddrun Remvik sa, her på talerstolen, vi må ta offentlig sektor på alvor. Og konkurransen står nå også om langtidsutdannede arbeidskraft mellom offentlig og privat sektor.

Når det gjelder lønn så er vi i NTL glad for den prioriteringen som har blitt gjort i LO-sekretariatet i punkt 5, der det står at ut fra dette vil LO når det gjelder lønn prioritere, generelt kjøpekraftforbedring, særskilt tillegg for lavtlønte, det er det viktig og videreføre, likelønn og bedre uttelling for langtidsutdannede LO-medlemmer, særlig i kvinnesdominerte yrker.

Når det gjelder offentlig sektor så er dette med lavtlønn/likelønn og lønn til langtidsutdannede, hvis vi forhandler innenfor disse områdene, så forhandler vi for personer innenfor samme gruppe.

Rep. 47 – Øystein Eriksen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

For oss som forbund er det viktig å si noe om vår virkelighet i forhold til fleksibilisering og timekonto. Store grupper i Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet er uten fast arbeidstid og arbeider fra uke til uke, og har ikke mulighet til å planlegge fritiden sin.

Disse gruppene ønsker fastere ordninger og en langt mer forutsigbar arbeidssituasjon. Samtidig ser vi at arbeidsgiverne ønsker økt fleksibilisering og timekontoordninger velkommen. Ser vi dette i sammenheng med liberaliseringen av innleie og utleie av arbeidskraft, som nå er vedtatt, ser vi en klar forringelse av våre medlemmers arbeidsdag. Det nye tjenerskapet vil ikke ha noen mulighet for å planlegge sin arbeidstid eller fritid, hverken på kort eller lengre sikt.

Gjennomføringen av fleksible individuelle løsninger i restaurantbransjen vil i realiteten skje på arbeidsgiverens premisser. HRAF vil kan ikke ikke gå inn for en timekontoordning med begrunnelse om at forslaget er for dårlig utredet, og at vi mener det ikke sikrer store grupper i tjenestesamfunnet.

Foreløpig rekker det lenge med de nye reglene om innleie og utleie som grasrota i norsk fagbevegelse, har advart på det sterkeste imot. HRAF støtter kravet om den 5-ferieuka. Det er et rettferdig krav og på høy tid at denne blir gjennomført. Det er også et rimelig krav at arbeidstakerne får innflytelse på hvordan den 5-ferieuken skal avvikles, og at den lovreguleres. Kravet kan enkelt og greit fremmes som et tilleggsavtale til ferieloven og tas inn

i de respektive forbunds overenskomster. Feriekrevet og timekontokrevet må skilles fra hverandre. Feriekrevet må gi førsteprioritet.

Jeg fremmer forslag om at siste setning i kap. 4 om arbeidstidsreformer tas ut. Det er avgjørende at LO i det samordnede oppgjøret går inn for at arbeidstakere innen kvinnedominerte og lavtlønnede forbundsområder får et kraftig løft og at det settes makt bak kravene. Mener vi noe med likestilling og likeverd må det synliggjøres i form av kroner og ører. Ikke bare prates om "bilar og båtar og fly" når hovedoppgjøret står for døren.

Det er en realitet at storparten av de ansatte i vår bransje ikke har en lønn en lønn å leve av, det er det på tide å endre.

Rep. 80 – Erik Hagen, Norsk Nærings og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Det er bra at Yngve tar opp utviklingen av arbeidsløsheten som viser en skremmende utvikling, hvor lang tid det går før han blir ordentlig skremmende vet jeg ikke, men det må jo gjøres en del for å forhindre. Det som jeg lurer på, ved siden av at LO markerer seg bra mot økning av arbeidsløshet og krever tiltak og slike ting, så savner jeg en diskusjon om hvorfor ikke vi bruker noe av oljefondets midler til å investere for å bygge opp en bærekraftig verdiskapning og arbeidsplasser i Norge. Oljefondet blir plassert i utlandet og det hadde vært veldig interessant å brukt deler av oljefondet for å sikre at vi hadde utviklet en industri f.eks. som kunne overta når oljen en gang tar slutt.

Det andre punktet om inntektsutvikling og reformer. Utgangspunktet i år, det hører vi jo også her fra talerstolen, er at en rekke bransjer og forbundsområder står foran store utfordringer. Medlemmene er utålmodige og forlanger resultater enten det gjelder generell fordeling av kjøpekraften, lavtlønn, likelønn og bedre uttelling for langtidsutdannede, særlig i kvinnedominerte yrker, men også på områder som 5-ferieuken og EVU-reformen.

Bakgrunnen for mye av utålmodigheten kan jo være veldig forskjellig, men også veldig mye av det som Yngve kom inn på innledningsvis, når det gjelder de store lønnsøkningene som er gitt til høytutdannede funksjonærer, ledere og ikke minst direktører. Ifølge Beregningsutvalget så snakker vi om lønnsøkninger for en del direktører på størrelse med hele årslønnen til flere av våre medlemmer.

Jeg synes ikke teksten i det foreliggende forslaget, altså den siste setningen punkt 2 fanger opp alle de kravene og all den utålmodigheten som finnes blandt medlemmene våre. Det er ikke mulig tror jeg å gjennomføre LOs prioriteringer med den tekstformuleringen som står der. Det vil ikke være mulig å gjennomføre mange av de tingene som flere talere har tatt opp idag. Så jeg har laget et forslag hvor jeg skifter ut den siste setningen og setter inn istedet "LO vil i årets oppgjør ta utgangspunkt i de kravene fra de ulike bransjer og forbundsområder samt å sikre de reformer fagbevegelsen prioriterer".

Så over til en annen sak. Det dreier seg om liberalisering av arbeidsmarkedet som også mange andre har vært innom. Resultatet av den lovendringen vil nok kunne vise seg etterhvert å være svært mer dramatisk enn det veldig mange her tror. LO kom litt skjevt ut i denne diskusjonen til å begynne med og har nok en del av skylden for at det gikk som det gikk. Selv om LO på slutten stilte seg bak de riktige forslagene når det gjelder forhandlingsrett ved innleie.

Vi har på vår arbeidsplass en del erfaring med dette fordi at vi har blitt fisjonert, slik at i vårt konsern så finnes det en bedrift som driver med distribusjon og veldig mye er lagerarbeid. Etter at det skjedde, det siste året, så har det skjedd ganske mye på innleiefronten. Det har vært på enkelte avdelinger opp i en 20-25 % og det er et stort problem. Disse folkene får vi ikke organisert, de er ansatt i et annet firma. Utleiebyrået setter krav til innleiefirma, altså arbeidsgiveren vår, om at det ikke skal ansettes folk før det har gått, tidligere var det 6 måneder nå er det kommet ned i 3 måneder, altså de får forbud mot å få fast jobb på vår arbeidsplass.

De ligger ofte en 20-30 kroner mindre lønn pr. time, og det brukes jo selvfølgelig også for å dekke opp underbemanning og ikke for å erstatte vikarer. De har ingen oppsigelsesbeskyttelse, ihvertfall ikke på vår arbeidsplass, det er mulig de har kontrakter hos utleieren, men flere av dem går jo da uten jobb i lange stunder. Det er slik at når formannen ikke liker innsatsen eller ansiktet på en av disse vikarene, så bare ringer han ned og så blir de skiftet ut. Man må helt tilbake til forrige århundre når det gjelder slike rettstilstander.

Tilsvarende har vi også i forhold til lovgiving knyttet til sykelønnsordningen. Så disse kan være inne på vikariater som varer så kort at de ikke får rett til sykemelding, og ihvertfall ikke rett til egenmeldinger for da går de uten noen dager imellom og så må de begynne på nytt. De får også trekk i lønn mellom de ulike oppdragene og det er ingen kontroll eller statistikker på hvor mye overtid de jobber, og veldig få får fast jobb. Og det er for ungdom idag, ihvertfall i Oslo, et ganske stort problem, for uten fast jobb får du heller ikke lån i banken og du blir prisgitt utleieboligmarkedet. Det er ingen mulighet til å ta opp lån for å kjøpe deg en bolig selv om det er dyrt nok, så er altså utleiemarkedet enda verre.

Denne saken har vi tapt når det gjelder loven, men vi må sette den på dagsorden igjen når det gjelder tariffavtalen.

Det er slik at NNN har reist et krav om å ta inn formuleringer som skal sikre forhandlingsrett og sikre at de ikke skal misssbruke vikarene. Innleie av arbeidskraft kan bare skje i henhold til skriftlig avtale mellom partene på bedriften og i henhold til Arbeidsmiljølovens § 58 a punkt 1 b. Denne teksten foreslår jeg blir oversendt forhandlingsutvalget eller utvalgene, hvis Torbjørn får det som han vil, men ihvertfall at vi tar med oss denne formuleringen inn i tariffoppgjøret og prøver å sikre det som vi ikke klarte å sikre i loven gjennom tariffavtalen. Jeg ber om at forsamlingen går med på at vi sender dette over til forhandlingsutvalget.

Til slutt et spørsmål, det gjelder også da den 5-ferieuken og 30-timers kravet og hvordan dette skal praktiseres. Vi er bekymret for hvordan vi skal sikre oss mot press fra arbeidsgiverne for å undergrave den valgfriheten som vi skriver inn i årets forslag. Må vi ikke sikre oss også i dette temaet her med en avtalerregulering slik at den praktiske gjennomføringen skal avtales mellom partene lokalt. Yngve jeg er veldig interessert i hvordan vi skal klare å sikre at ikke dette blir ordninger som blir misssbrukt av arbeidsgiverne.

Rep. 93 – Gro Standnes, Skolenes Landsforbund:

Som et ledd i Etter- og videreutdanningsreformen så kunne jeg tenke meg å foreslå at vi sendte Yngve og kanskje hele forsamlingen og debattantene rundt omkring i skoleverket, på læreværelsene for å orientere om lønn og tariffoppgjør.

Jeg skulle ønske at den mediedebatten som har vært i forkant og som har vart i 9-måneder nå, om tariffoppgjør, hadde vært så opplysende og informativ og ikke minst nyansert som den innstillingen til uttalelse Sekretariatet har lagt fram og det innledningsforedraget som Yngve holdt, og den debatten som har fulgt. Men likevel så har jeg og mange med meg, gått i forbannelse, og det er ikke en forbannelse over LOs tariffpolitikk, men det er en forbannelse over at vi ikke klarer å komme fram i media.

Vi gir et inntrykk av at lærer og sykepleiere og andre lignende grupper blir hovedmotstandere i tariffoppgjør. Og vi gir et inntrykk av å lukke døren for et grunnplan som har problemer når det gjelder lønn. Men i politikken vi her har utformet så har vi tatt høyde for å løse de problemene. Jeg håper at LO-ledelsen og vi andre lykkes bedre i å få fram akkurat dette.

LOs samarbeid med Norsk Lærergilde for en generell opprustning av offentlig skole, det hilser vi hjertelig velkommen i Skolenes Landsforbund, og det er vel også noe som kan bidra til å synliggjøre LO som en kraft også for en god offentlig skole.

Og så bør vi få fram hva LO faktisk har gjort for disse gruppene, for langtidsutdannede grupper. For LO har påbegynt et arbeid for de langtidsutdannede for et par oppgjør siden i offentlig sektor. Og hva hadde AFP-ordninger, pensjonsordninger, andre velferdsordninger i arbeidsliv og samfunnsliv vært uten LO.

Når vi er inne på pensjonsordninger så har jeg tenkt å fremme et endringsforslag til punkt 7 i uttalelsen. Den handler om pensjoner. I mange sammenhenger i LO-familien, så har man tatt opp problemet med underreguleringen av G, som har vært temmelig systematisk opp gjennom årene og som har gjort at også pensjonene i henhold til Folketrygden får en uheldig utvikling. Det er fra Statens Pensjonskasse og medarbeidere der, så spør man at hvis dagens underregulering fortsetter så vil dagens 50-åring få en folketrygdpensjon som ligger under halvparten av lønnen ved pensjoneringen. Stortinget har flere ganger påpekt underreguleringen, men de har også gang på gang akseptert Regjeringens reguleringsforslag selv om altså dette har innebært en underregulering.

LO deltar jo i pensjonistoppgjøret, og det er et oppgjør som er viktig for 25 % av medlemmene våre. Jeg vil da foreslå at LO legger hele sin tyngde i et pensjonistoppgjør som er i samsvar med lønnsutviklingen, og derfor foreslår jeg at vi foretar en endring i punkt 7 siste setning første avsnitt, der står det "undergravingen av folketrygdens tilleggspensjoner må stoppes", men jeg foreslår et tillegg der, "undergravingen av folketrygdens tilleggspensjoner og underreguleringen av grunnbeløpet må stoppes". I tillegg så ønsker jeg å få strøket en setning i punkt 5 annen linje i forslaget, der står det "tariffavtalene er fagbevegelsens redskap for å skape et mer rettferdig fordeling av lønnsutviklingen enn det markedskreftene alene ville gi", jeg foreslår at vi stryker "enn det markedskreftene alene ville gi" og jeg tror ikke det er noe voldsomt behov for begrunnelser i denne forsamling på dette punkt.

Så ønsker jeg oss lykke til alle sammen, det er et skremmende scenario synes jeg at YS danser en vals som kan føre til en teigdeling som ville ramme hardt, spesielt de lavtlønte. Og det vi må gjøre nå det er å opptre slik at ikke den teigdelingen blir et faktum.

Rep. 33 – Wenche Bjørnebekk, Fellesorganisasjonen for Barnevernspedagoger, Sosionomer og Vernepleiere:

Hva er egentlig solidarisk lønnspolitikk. Solidarisk lønnspolitikk, det betyr å prioritere grupper som blir hengende etter i lønnsutviklingen. Det innebærer ikke at alle får like mye, men det kan bety "i dag meg, i morgen deg".

FO har sluttet lojalt opp om den solidariske lønnspolitikken og om prioriteringen av de lavest lønte. Nå spør vi, hvem sin tur er det i år?. Når barnevernspedagoger, vernepleiere og sosionomer har en dårligere lønnsutvikling enn andre grupper, er resten av LO-familien solidarisk med oss?. Våre tre yrkesgrupper er kvinnerike, bare 20 % av oss er menn og det er ikke rart. På tross av tre år på høyskole så har vi ikke forsørgelønn når vi er ferdig utdannet. Det er til og med trygdekantoret enig i. Hvis vi er enslige forsørgere så får vi overgangsstønad i tillegg til lønn fordi trygdesystemet mener at begynnerlønnen på under 200 000 ikke er til å leve av. Og da tas det ikke hensyn til studiegjelden.

Undrer det noen at det er så få menn og at det snakkes om kvinnelønn. Vårt kjønnsdelte arbeidsmarked opprettholdes av dette. Vi taper på å ta utdanning. Siv har gått 3 år på høyskole, jobber som barnevernsskurator og tjener 223 000 i året. Hun har 200 000 i studiegjeld. Hadde Siv vært ingeniør så hadde hun tjent 30 000 mer. Hadde hun satset på en karriere i omsorgsyrkene uten høyskoleutdanning så hadde hun tjent 1000 kr. mindre i måneden, men hun hadde ikke hatt studielån, og det hadde gitt 10 000 mer netto i året.

Det lønner seg altså ikke å ta høyere utdanning for å arbeide i helse og sosialsektoren. Hva forteller det oss om verdsettingen av det arbeidet vi gjør.

Vernepleiere, barnevernspedagoger og sosionomer jobber med noe av det mest kompliserte og minst verdsatte i samfunnet. Sosiale problemer, rusproblemer, barn med foreldre som slår og misbruker, multifunksjonshemmede. Vi jobber med samfunnets dårlige samvittighet og med oppgaver som det er enighet om krever høy kompetanse.

Det er enighet i LO om at likelønn er et viktig krav, det er enighet i LO om at en ønsker flere medlemmer med høyere utdanning. Men, LO ønsker ikke at det foretas endringer i likestillingsloven slik at lønnsnivået kan sammenlignes på tvers av bransjer og virksomheter, på tross av at dette har gitt gode resultater i Canada.

Når FO i politisk streik markerte at det var nødvendig med ekstra midler i statsbudsjettet for å skape likelønn, ønsket ikke LO slike løsninger heller. Selv om alle vet at uten mer ressurser til kommunene så blir tjenestetilbudet tatt opp mot høyere lønn. Lønn skal som kjent overlates til de frie forhandlinger og partene i arbeidslivet.

FOs medlemmer har derfor store forventninger til LOs støtte og drahjelp i dette lønnsoppgjøret. Fordi LO så tydelig har sagt at det er de frie forhandlingene som skal gi oss likelønn. Alternativet er at det blir synlig for all verdens, at LO ikke er organisasjonen for folk med utdanning utover videregående skole.

Satsingen på langtidsutdannede blir bare tomme ord. Vet dere hva stadig fler av FO's medlemmer og tillitsvalgte sier, hva skal vi med LO hvis de ikke støtter lønnskravene våre?

Rep. 29 – John Erik Ullestad, Fellesforbundet:

Jeg ser i papirene at det også er en del krav til Bondevik og myndighetene, og i og for seg så er ikke det noe galt, men jeg lurer på om at han kommer til å svare deg slik Yngve, ”jeg har svar underveis, engler kommer med bud”.

Jeg tror på mange måter at dette oppgjøret kommer til å bli litt rart og som andre har vært inne på et nokså tøft oppgjør. Mange av våre medlemmer innenfor Fellesforbundet og særlig innenfor verftsindustrien sitter i disse dager og forhandler med sine bedriftsledere for innskrenkninger, permitteringer og oppsigelser. Det er det som er gjengangen i akkurat den industrien som jeg og mange andre lever av.

Da er det viktig, som også du sa Yngve, og ha dette i bakhodet når en utformer krav og ikke minst når en utformer oppgjørsformen. På bakgrunn av dette så er jeg hjertens enig i at dette oppgjøret bør være et samordnet oppgjør ut fra den situasjonen som mange av våre medlemmer er i.

Når det så gjelder dette med ferie, så må jeg si jeg har en del problemer med å egentlig skjønne hva dere mener. Jeg trodde i mitt stille sinn at en skulle kreve den 5-ferieuken på plass og det er det. Men nå oppdager jeg at den skal sette disse timene inn på konto, og jeg får for guds skyld håpe at de får renter for dem da, men at dette skal settes inn på konto, og da tror jeg at man rører dette til. Jeg tror ærlig talt at det vil skape en del problemer med å spare opp timer for så da ta dette ut på et senere tidspunkt.

I den forbindelse har jeg en del konkrete spørsmål for å forsøke å avklare det som er mitt problem. Det står her at ”arbeidstimer som reduseres med 30 timer” og som andre har vært inne på at det er arbeidstakernes selv som bestemmer om arbeidstidsforkortelse skal tas ut som sammenhengende fritid. Ja jeg holdt på å si ”hadde det vært så vel” at vi hadde hatt vetorett på våre bedrifter så hadde det ikke vært noe problem. Men det har vi vel sannsynligvis ikke i vår overskuelig framtid.

Hvordan skal vi da klare å få styre at det er meg som bestemmer når vi skal ta ut den 5-ferieuken. Men det som bekymrer meg er, hvordan skal vi forholde oss hvis en bedrift går konkurs? Hvordan skal vi forholde oss når våre medlemmer blir permittert? Hvordan skal vi forholde oss hvis folk slutter frivillig på en bedrift? Ja, kan vi ta disse timene med oss og vandre over til andre bedrifter, eller hvordan vil dette fungere i praksis? Og derfor mener jeg, at hvis ikke du har en fullgod forklaring på disse spørsmålene, at vi burde gå til det skritt og sagt at vi krever den 5-ferieuken gjennomført uten noen form for tidskontoer eller slike ting, men jeg ser med spenning på om du kan svare på de spørsmålene.

Rep. 150 – Ove Dalsheim, Sekretariatet:

Noen få ord også fra min side i forbindelse med Representantskapets behandling av Sekretariatets forslag og når vi ligger i startgropen for å gå løs på vårens vakreste eventyr som er tariffoppgjøret.

Det er sikkert en del som har registrert at for en tid tilbake gikk undertegnede ut på vegne av en bestemt yrkesgruppe i eget forbund, Norsk Jernbaneforbund, og rettet en pekefinger mot en tendens som vi på et tidlig tidspunkt så i fra arbeidsgiverhold på å begynne å røre og fikle med pensjonsforhold for denne yrkesgruppen som er bussjåfører, lastebilsjåfører og i det hele tatt jobber internt i NSB-bil AS.

Det var ikke uten grunn, men så skal jeg samtidig si at den interne diskusjonen som LO har startet opp om vår fremtidige holdning til de nye økende antall arbeidstakere som vokser fram i samfunnet, det slutter jeg meg til. Det er en så absolutt nødvendighet hvis vi i denne bevegelsen skal klare å sitte i førersetet blant fagorganiserte. La det være de innledende ordene fra min side i dette innlegget i Representantskapet, så slipper jeg enda en gang å bli missforstått innad i egen organisasjon i alle fall.

Men de siste ukene har vi fra bestemte yrkesgrupper opplevd utspill om kravsutforming i forkant av dette lønnsoppgjøret, som flere av oss har reagert på. Disse reaksjonene har fra min side ikke hatt det som bakgrunn at jeg snur ryggen til disse yrkesgruppene. Men det er gjort ut ifra en situasjonen i eget forbund. Da dette har med yrkesgrupper å gjøre, spesielt en, som er helt ute av de offentlige tariffområder og er nødt til å begynne å legge blikket også over mot det som foregår innenfor privat virksomhet så får slike ting disse medlemmene i Norsk Jernbaneforbund til nesten å gå i vranglås, da er det min plikt å peke på det samme.

Norsk Jernbaneforbund har hatt tradisjon for å hevde at lavtlønn/likelønn og en rettferdig fordeling av godene skal ligge til grunn for de prioriteringer som gjøres i forbindelse med veivalget i tariffoppgjørene. Det forklares med at vår medlemsmasse i hovedsak består av fagarbeidere i et antall av ca. 5000, det består av medlemmer med såkalt internutdanning i et antall av godt og vel 2000 og som da også ligger på lønnsrammen som så langt har blitt definert under lavtlønnsbegrepet. Men nå kommer det kanskje noe som vi ikke er klar over. Jernbaneforbundet har ca. 2000 medlemmer som jobber innenfor administrasjon og ledelse, og en betydelig andel av disse har høyere utdanning utover 3 år. Så sier mange, ja hvorfor i herrens navn har du da kommet med de utspillene du har gjort i forkant av Representantskapsmøte. Så skal jeg bevege meg innenfor det som skjer innenfor bilsektoren.

Vi er et forbund som igjennom endringer mot arbeidsgiver som tidligere var det gamle stødige Norges Statsbaner, er i den situasjonen at vi nå ligger å opererer mot tre forskjellige, kanskje det umiddelbart forstående 4 forskjellige arbeidsgiverorganisasjoner. Og jeg har vondt i magen, kolasalt vondt i magen, hvis disse medlemmene i Norsk Jernbaneforbund som jobber innenfor veisektoren også denne gangen skal oppleve å komme i den samme situasjonen som vi var i ved hovedtariffoppgjøret i 1998. Jeg kan si til Representantskapet at disse medlemmene i Norsk Jernbaneforbund akter ikke å betale 5 øre mer ut over det som ble gjort i 1998 for å gjøre noe som helst forsøk på å roe ned en tariffavtale hvor man skal begynne å røkke bort i det som er utgangspunktet for disse arbeidstakerne, nemlig pensjonsordningene, og det gjelder ikke bare for oss som har folk som er organisert i denne sektoren innenfor det forbundet.

Ikke en eneste yrkessjåfør står i yrket fram til oppnådd pensjonsalder. De aller fleste forlater yrket lang tid i forveien eller de går av med uførepensjon. Hvorfor? Jo for de aller fleste ligger på en årsinntekt, med unntak av de som er definert som fagarbeidere på under 200 000 i året, hvis det da er fortsatt folk i Representantskapet i Landsorganisasjonen som synes det er rart at lederen av Norsk Jernbaneforbund har gått ut på den måten som er gjort imot det som jeg karakteriserer for ublue krav som ikke har noe med solidaritet å gjøre, så får de bare tro det, men det er begrunnelsen for at så har skjedd.

Dirigenten foreslo en pause på ca. 15 minutter pause. Etter pausen startet møtet med debatten igjen og dirigenten foreslår satt strek under neste taler.

Dirigenten refererte de forslagene som er kommet inn.

For det første så har vi da Thorbjørn Dahl sitt endringsforslag til pkt 10: Tariffoppgjøret i 1996 og 1998 for privat sektor ble gjennomført som forbundsvisе forhandlinger med sterk LO-samordning. Erfaringene fra disse tariffoppgjørene er positive også hva angår generelle reformer. Tariffoppgjøret i år gjennomføres ved forbundsvisе forhandlinger for privat sektor.

Så er det forslaget fra Erik Hagen:

På første side i uttalelsen pkt. 2 siste setning i pkt 2 foreslås erstattet med :

LO vil i årets oppgjør ta utgangspunkt i kravene fra de ulike bransjer og forbundsområder samt sikre de reformer som fagbevegelsen prioriterer.

Så er det forslag fra representant nr. 47 – Øystein Eriksen i pkt 4 angående arbeidstidsreformer:

"Der er forslaget at siste setning i dette avsnittet, setningen som begynner med dette gjennomføres ved at den enkelte arbeidstaker selv" osv, den foreslås strøket".

Så er det forslag fra Gro Standnes om at pkt 7, siste setning i første avsnitt, den med markedskreftene – at vi stryker "markedskreftene alene ville gi".

Endring i pkt. 7, siste setning i første avsnitt – som går på undergraving av folketrygdens tilleggspensjoner – hvor Gro foreslått tatt inn: og underreguleringen av grunnbeløpet kommer inn i tillegg til det som står der.

Endring i pkt. 5 andre linje – det var dette med markedskreftene.

Så er det et forslag fra Terje Olsen EL & IT-Forbundet – angående arbeidstidsreformer.

Det er ikke foreslått noe sted om hvor det skal inn, men forslaget lyder:

"Den enkelte arbeidstaker kan også selv bestemme om arbeidstidsforkortelsen skal tas ut i sammenheng med de øvrige ferieukene". Jeg foreslår at dette oversendes Sekretariatet og intensjonen i forslaget tas med i den videre forhandlingsprosess.

Så ligger det tre forslag som går på innleie- og utleieproblematikken av arbeidskraft.

Det første er da fra Hans Felix, som er forslag om å ta inn på første side i uttalelsen under hovedutfordring - følgende:

"I henhold til lovforslag vedtatt av Stortinget skal det inngås avtale med tillitsvalgte for innleie som overstiger 10 % av de tilsatte hos innleier og som har en varighet utover ett år.

LOs Representantskap forutsetter at regelen utover 10% gjelder fra første dag, slik at all innleie over 10 % skal avtales med tillitsvalgte uansett lengden på innleieferholdet".

Så er det forlag fra Erik Hagen, som han selv berørt, det går da på samme sak – og der er det forslag om at følgende oversendes forhandlingsutvalgene:

"Innleie av arbeidskraft kan bare skje i henhold til skriftlig avtale mellom partene i bedriften og i henhold til Arbeidsmiljøloven §58 a, pkt 1b".

Til sist er forslag fra Boye Ullmann som er til pkt. 9 i uttalelsen avsnitt 2.

Skal inn som setning 3:

"Nytt lovforslag om inn/utleie krever at LO i dette oppgjøret må fremme krav om avtale mellom tillitsvalgte og bedrift, der det er tariffavtale.

Vikarer fra vikarbyråer må begrenses for navngitte personer. Faste ansettelser må være hovedregelen framfor inn/utleie.

LO må kreve at innleie ikke skal føre til sosial dumping. Innleier skal ikke ligge under det tarifferte i innleiebedriften".

Dirigenten fortsatte debatten og ga så ordet til:

Rep. 88 - Randi Løvland, Den norske Postorganisasjon:

Våre medlemmer i posten tilhører en etter hvert utryddningstruet rase. Denne delen av arbeidslivet er i økende grad preget av endringsprosesser. Endringsprosesser som i all vesentlig grad skyldes en teknologisk utvikling og et marked som tøffer seg til. Og som ikke lenger tar hensyn til at det er nasjonale landegrenser i arbeidsmarkedet. Utskilling, oppkjøp og alliansebygging er stadig oftere hverdagen også hos oss.

Samtidig står vi nå foran en større hestekur hvor minst halvparten av alle postkontor blir nedlagt. Disse endringene medfører primært to ting: For det første at medlemmer i tusentall ikke lenger har en jobb i posten. For det andre at kompetansen til mange de som er så heldige å få være igjen i bedriften, rimelig kjøpt blir definert som ut.

Nøkkelen til trygghet for begge gruppene ligger i kompetanse som er etterspurt, både i det interne og det eksterne arbeidsmarkedet.

Jeg representerer ei gruppe arbeidstakere som har tatt store deler av utdanninga si intern i bedriften, eller som gjennom erfaring har lært seg et yrke. Dette kan som oftest ikke dokumenteres slik at denne kunnskapen er gangbar i det eksterne arbeidsmarkedet. Denne situasjonen må rettes på, for å styrke gruppen sine muligheter i arbeidsmarkedet i omstillingssituasjoner.

En realisering av EVU-reformen er som dere skjønner særdeles viktig for oss. Det ligger sterke forventninger til at det avsettes midler til dette formål gjennom årets oppgjør. Men og det er et stort men. Det betinger at finansieringen kommer på plass i form av et spleiselag hvor myndigheter og arbeidsgivere bidrar betydelig.

Omstillinger for å skape konkurransedyktig arbeidsplasser har den leie bieffekt, som jeg tidligere har vært inne på, at den sender folk ut i det frie arbeidsmarkedet, og i verste fall ut i ledighet. Og sikre arbeid til alle er en sær viktig utfordring. Arbeid gir sosial og økonomisk trygghet. Og historien viser at høy ledighet undergraver faglige og demokratiske rettigheter. Og ikke minst skaper det økte klaseskillet og sosial nød. Dette er en uaktuell situasjon å akseptere, på samme måte som Yngve viste til dette i sin innledning så vil vi sterkt medvirke til at så ikke skjer.

En måte å rette på dette forholdet er å dele på dette arbeidet. Gjennom å sette ned arbeidstiden til de som er i arbeid, oppnås positive effekter både til de som er i og de som er utenfor arbeidsmarkedet. Jeg har registrert at Bergesen i NHO mener at en arbeidstidsreform nå vil true velferdsstaten. Sammenlikner vi med land det er naturlig å sammenligne seg med, så vil en kjapp og veldig enkel analyse tilsi at det står dårlig til med velferden særlig i Danmark. Som har både kortere ukentlig arbeidstid og lenger ferie med sin sjette ferieuke.

Jeg håper Yngve, at vi slipper å selge inn et resultat av dette oppgjøret uten en femte ferieuke. Den salgsjobben blir like vanskelig som å selge snø i Alaska eller for den saks skyld i Tromsø for tiden.

Landsstyret i Den norske Postorganisasjon har enstemmig vedtatt krav som favner EVU-reformen, folk sin fritid og lavere lønspengepung. Utkastet til tariffpolitisk uttalelse slik den presenteres her i dag, kan vi derfor stille oss bak. Og det skal ikke herske noen tvil, om at styrken i forventningen til disse kravene, er like sterk som viljen til konflikt for å oppnå den.

Repr. 13 - Terje Olsson, El & IT-Forbundet.

Først skal jeg ta tak i Hans Felixs forslag angående innleie av arbeidskraft. Det har vært enkelte talere oppe og spurt seg om den hører hjemme under en tariffpolitisk uttalelse. Da får jeg et problem bare ved spørsmålet. Det er klart at den skal ligge under en tariffpolitisk uttalelse. Dette er et gufs fra fortiden. Jeg hadde selv en gammel far, han arbeidet i 30-åra, og jeg hadde mange bra samtaler med han angående bruk og kast av arbeidsfolk, som dette går på. Så det er klart den hører hjemme i en tariffpolitisk uttalelse. Så jeg håper Representantskapet støtter det forslaget når det kommer opp til behandling.

Så vil jeg over til uttalelsen for øvrig. Det er da til arbeidstidsreformer – den 5-ferieuka. Jeg vil gjerne sitere pkt. 4 på arbeidstidsreformer. Og tar den siste delen av det – dette med gjennomføring: Dette gjennomføres ved at den enkelte arbeidstaker selv bestemmer om arbeidstidsforkortelsen skal tas ut som sammenhengende fritid fordeles over året eller spares opp med mer fritid over to eller flere år. Jeg savner et punkt under den delen. Det går på er at det ikke står noe at vi kan bygge den ferieuka inn i sammenheng med de andre ferieukene.

Jeg har snakket med medlemmer rund omkring også mine egne medlemmer hjemme i selskapet hvor de så muligheten til å kunne ha fire uker ferie på sommerhalvåret. Ferieloven er ganske streng og sier noe om disse tingene her. Og hvis jeg ikke husker helt feil og du skal tolke den vrangt fra arbeidsgivers side selvsagt, så har du ikke rett på mer enn fjorten dagers ferie sammenhengende, innenfor en tidsperiode i sommerhalvåret. Jeg mener at i tariffoppgjøret nå så bør vi prioritere at vi kan få noe lenger ferie etter lovverket i sommerhalvåret.

Jeg fremmer forslag angående den og da som Gerd-Liv Valla sa, hun visste ikke hvor den skulle inn, men den skal inn under arbeidstidsreformer også i tillegg til det jeg leste: Den enkelte arbeidstaker kan også selv bestemme om arbeidstidsforkortelsen skal tas ut i sammenheng med de øvrige ferieukene. Jeg foreslår at dette oversendes Sekretariatet, og intensjonen i forslaget tas med i den videre forhandlingsprosess.

Rep. 136 - Jan Davidsen, Sekretariatet:

Forutsetningen for å ha lønn, det er at man har arbeid. Det er derfor denne innstillingen som vi har i dag tar utgangspunkt i vår bekymring i forhold til den økte ledigheten, forhold til økningen i antall uføretrygdde og sykefraværet. I den kommunale sektor merker vi på den ene siden ledigheten hver gang en kommune på grunn av dårlig økonomi skal si opp et større antall arbeidstakere. Men det vises veldig lite til det store antallet, såkalte "gråstillinger", som mer eller mindre budsjettet salderes med, gjennom alle de jentene som ikke har ordinært ansettelsesforhold, men bare lukes ut stille og rolig hver gang økonomien tilsier at lønnsbudsjettet blir for stort. Det antall uføretrygdde merker vi på den økte både anbud og konkurranseutsettingen, hvor kommunene tenker mer og mer bedriftsøkonomisk. Gir folk valget mellom å ha arbeid gjennom økt belastning enten fysisk eller psykisk for deretter å bli hevet over på uføretrygd på samfunnet sin regning. I tillegg ikke minst det personlige presset og tragedien som dette innebærer for disse menneskene.

Vi opplever også en stadig sterkere debatt hvor det i samfunn og medium dette med individualismen. Dette at vi sier at flere og flere mennesker ønsker å bli behandlet individuelt. Og at det å ha kollektive avtaler står i motsetning til dette. Det vet vi alle sammen, at skal vi ta vare på individene, så er det gjennom kollektive avtaler vi klarer dette. Men det gjøres jo veldig systematisk med å sette søkelyset på motsetninger, på forskjeller og gjennom det på en måte å skape grunnlag for å rive ned de kollektive avtaler vi har. Kjøre gjennom det omtrent som det at arbeidsfolk har forskjellige grunnleggende interesser i både arbeidsliv og samfunnsliv. Og det man makter å få til med dette er jo at man splitter opp avtaleverket vårt, fragmenterer det. Klarer offentlig sektor å desentralisere lønnsdannelsen som igjen gjør at vi har problemer med å nå våre overordnede politiske målsettinger. Men i forbindelse med dette oppgjøret ser vi også at denne individualisme gir seg utslag blant annet i en type elitetenkning, og faktisk noen går ut og sier at gjennom det å gi kraft til lønnsopprykk til to yrkesgrupper så skal vi redde velferdsstaten.

Nå er det faktisk slik at det jobber mange hundre forskjellige yrkesgrupper innenfor den offentlige sektor. Alle sammen er viktige deler i det å skape gode velferdstilbud, skape trygghet for mange. Problemstillinger er ikke at enkelte yrkesgrupper som er for dårlig lønnet, problemstillingen er som flere har sagt her, at nivåene mellom sektorene er for forskjellig.

Når det gjelder sykepleierene så er problemet at situasjonen ikke er at det er mange land i verden som har så mange utdannede sykepleiere som vi har, men de jobber med helt andre ting enn det de er utdannet på. Det var det Gudmund Hernes påpekte i sin tid med "rett person på rett plass", at vi kunne faktisk saldere mye av disse problemene hvis vi satte inn andre yrkesgrupper til å gjøre jobber som disse gjør i dag.

Det gjøres også et systematisk arbeid for å omgjøre hjelpepleierstillinger, omgjøre andre typer stillinger til sykepleierstillinger, med det resultat som vi ser i Aftenposten i dag, at det fremstilles som om at vi aldri har hatt så stor manko på sykepleiere noen sinne. Men disse stillingene besettes av andre i dag. Besettes av folk med lavere formell kompetanse. Derfor blir også det perspektivet viktig for oss at når sykepleierforbundet sender brev til Helsedepartementet og ber om at man stopper etter- og videreutdanningen av hjelpepleiere. Og så for vår del også i perspektiv i den lønnskampen som nå føres.

Hvorfor får jeg av og til det inntrykket at i kampen for lønn så undergraver man også arbeidsplassene våre, med å fremstille offentlig sektor omtrent som forgjengeren til Dantes Helvete, hvor det bare er de færreste som er gale nok til å prøve å finne seg en jobb å leve av.

Man prøver også å skape det inntrykk av at LO sin politikk til å gi like tillegg til andre. Det vet vi jo alle sammen at det ikke er tilfelle. Vi vet alle sammen at i hvert eneste oppgjør, så differensierer vi. Og det er fristende hvert fall bare for å på en måte nyansere debatten litt i forhold til LO sin innsats. At i '96 sto Laila Dævøy som leder av Sykepleierforbundet på forsiden i Dagbladet, og skrek om århundres oppgjør for høyskolegruppene. Det er to hovedoppgjør tilbake, men det var liksom meldingen den gangen. Det var gjort i etterkant det er ikke utjamna. Vi har faktisk økt forskjellen i mellom de med den laveste formelle kompetansen, høyskolene og de langtidsutdannede.

Vi har prioritert høyskolegruppene ved forskjellige oppgjør. I staten har man prioritert lærerne. Så de som nå kjører rundt og sier vi ikke har gjort noe, det er i hvert fall mildt sagt en grov fordreining. Derfor bør også diskusjonen når vi kommer over til dette med

arbeidstiden viktig, fordi at i arbeidstiden er det mange elementer å ta fatt i. Det ene er selvfølgelig at noen har for mye fritid. Vi er avhengig av å få større stillinger både å få en lønn og leve ut av og annet. Noen syntes faktisk det er nok å jobbe deltid fordi at de har så belastende arbeid. Det er for belastende å klare å gå det, så velger de deltid av den grunn. Og den tredje delen er selvfølgelig de som av ulike grunner går på deltidsbiten. Men derfor, for vår del blir disse prioritering som nå ligger i dette notatet, veldig tett i samsvar, nemlig at du prøver å skape en mulighet for – å kunne løse problemene innenfor de enkelte sektorer. I tillegg er EVU-reformen viktig for oss, ikke bare for alle de med lav formell kompetanse, men det generelt sett å bruke EVU-reformen slik at vi kan få et bedre samarbeid mellom profesjonene gjennom økt gjensidig kompetanse, å ta grep om måten vi organiserer arbeidet på.

Så vil jeg bare minne om at i tillegg til dette med lønn, så opplever vi i dag fragmentering av avtaleverket, så opplever vi i dag et veldig sterkt press på pensjonsordningene våre. Og hvis vi skal motstå det presset, så er det viktig at vi klarer å stå samlet. Da skal ingen tro at noen kan ta pengene og andre skal få sloss for pensjonsordningen. Nå er det viktig å minne om at dette er en samlet helhet og alle elementene er like viktige.

Det er ingen, kanskje en yrkesgruppe, som har for høy lønn, men ellers er det ingen i kommunesektoren som har det. En av årsakene til det er selvfølgelig at vi har vært igjennom en periode nå i forhold til å ha like rammer i sektorene. Minner om at det er noen som har en begynnerlønn i lønnstrinn 19, det er ikke for høyt, det er ikke det jeg sier, men det er noen som har en topplønn i lønnstrinn 17, tilsvarende 187.000,- og de jobber primært deltid i tillegg. Jeg sier det bare for å understreke, at enten står vi sammen om å få gjort noe med nivåene eller så lager vi dette til et bikkjeslagsmål som ingen er tjent med.

Tilbake til rammene; Vi har kjørt en kamp i mange år for å få gjort noe med ledigheten og vi er i ferd med å lykkes. Snur det seg er det alvorlig nok i seg selv.

Det er ikke tvil om at dette har medført at med like rammer og forskjellig gjennomsnittslønn, har dette skapt forskjeller. Det kan man dokumentere gjennom den kronemessige utvikling i sammenligning mellom sektorene.

Hvis vi innenfor kommunesektoren for å ta det spesielt, skal ta alvorlige likelønnsproblemer. Hvis vi skal ta alvorlig det å ha en sosial profil i forhold til lavtlønn. Hvis vi skal ta alvorlig å få gjort noe med utdanningsgruppene, vi snakker høyskole eller langtidsutdannede, så må vi minst ha den samme romsligheten i forhold til rammetenkningen som vi har hatt ved de to siste oppgjørene. Ellers så har vi ikke mulighet for å nå målene våre, eller mulighet for troverdighet i forhold til den politikken som vi vet står for.

Da har jeg lyst til å avslutte med å si; at det er selvfølgelig medlemmene våre som på mange måter setter rammene for det som vi skal kreve. Men det er litt viktig å minne hverandre om at verken AF eller Akademikerene har vært veldig mye bekymret for de ledige. Og det er gjennom den ansvarligheten som vi har fulgt, som har makt til å snu denne utviklingen. Det er i hvert fall viktig nå at ikke det medfører at vi kaster barnet ut med vaskevannet, men at vi faktisk makter å utforme en felles politikk innenfor ansvarlige rammer nå når vi faktisk står og sier, at vi ønsker større lønnsforskjeller blant annet innenfor kommunesektoren at vi vet hva vi snakker om og sørger for at alle opplever dette som rettferdig.

Rep. 94 - Tor Arne Solbakken, Norsk Tjenestemannslag:

Som Turid allerede har vært her oppe å sagt, NTL er godt fornøyd med det forslaget til tariffpolitisk uttalelse, som Sekretariatet har lagt frem og som Yngve redegjorde for på en glitrende måte. De elementene vårt eget Landsstyre var opptatt av, de er ivarettatt i den uttalen. NTL er svært opptatt av å få sluttført arbeidet ved å få på plass finansieringen av EVU-reformen. Betalingsordningene må skje på bransjenivå. Press fra arbeidsgiverne, i retning av at dette skal skje på bedriftsnivå, må vi aldri gi etter for. Det må også sikres overføringsordninger for rettigheter mellom de forskjellige bransjer, og det krever da noe felles regelverk i alle områder.

Mitt forbund støtter også fullt ut kravet om arbeidstidsreformer. 30-timers fritid, med fleksibelt uttak, er identisk med vårt krav. Vi er også glad for at dette så sterkt, og det er veldig nødvendig, er koplet sammen med et ufravikelig forsvar av normalarbeidsdagen, og ivaretagelse av de deltidsstilte. Også de viktige elementene i lønnspolitikken er ivarettatt i forslaget. Generell kjøpekraftfordeling skal vi ha, særskilte lavtlønnstillegg som vi helst ser i form av individuelle lavtlønnsgarantier, likelønnsprofil og bedre uttelling for langtidsutdannede LO-medlemmer. Dette setter jeg da også i sammenheng med Yngves understrekning av at vi skal stå på barrikaden for å forsvare velferdsstaten. Der håper og tror jeg at vi alle skal stå sammen, takker Finn-Erik for fin oppbacking på den, og som flere har vært innom, behandlingen av utjaminingsmeldinga, blir her en prøvestein for hvilken retning vi går i samfunnet.

Velferdsstaten er skapt for å motvirke markedskreftene. I likhet med Gro Standnes har jeg heller ikke noe tro på at disse kreftene har evnen til å skape rettferdig fordeling. Jeg hadde tenk å foreslå; siste del av første setning pkt.3 strøket, det behøver jeg ikke nå, men jeg støtter meget sterkt forslaget fra Gro.

Yngve pekte på noen lønsmessige utfordringer i kampen for velferdsstaten. Økt gap mellom utdanningsgrupper, flere grupper som ikke har fått rettmessig uttelling. Og i likhet med Yngve, jeg viser til Valla-utvalgets innstilling, og den skal vi følge opp. Vi i NTL er glad for at forslaget til vedtak legger opp til at de særlige utfordringene vi har for langtidsutdannede og i forhold til likelønn kan ivaretas, også i staten.

Gapene må tettes, og de langtidsutdannede medlemmene må få sin rettmessige uttelling, uten at de lavest lønnede betaler. Og vi vet Yngve at vi ikke kan få tatt alt på en gang.

Det pekes i uttalen også på de tunge samfunnmessige mekanismer som medfører at kvinner er underrepresentert i høyere stillinger. Dette gjelder også stillinger i offentlig sektor, som er viktige selv om stor markedsrett og lønnsnivå ikke er noen dekkende beskrivelse. Jeg tenker her først og fremst på vitenskapelige stillinger ved Universitetene. Noe LO også pekte på i sin uttalelse i forskningsmeldingen. Hvis samfunnmessige mekanismer vi her ser på, er rett og slett manglende holdninger. Jeg har ikke noe forslag til tekstendring her, men regner med at noen skal språkvaske dokumentet, og jeg har ikke noe i mot at "markedsrett" da endres til "makt".

For øvrig dirigent, regner jeg med at det ikke ligger noe symbolsk i at Oen i LO, en rekke steder i uttalen, er erstattet med "O".

Rep. 21 - Arne Hagen, Fellesforbundet:

Det er med viss undring, vi igjen har nytt lønnsoppgjør og det er jo ingen ting som har endret seg så veldig mye fra de tidligere år. Enten Norge går godt eller Norge går dårlig så er det noe som forteller oss at vi har ikke råd til å gi hverken ferie eller lønnstillegg. Det er det samme som skjer år på år.

Vi har sett, spesielt ut over 90-åra, nå særlig nå på slutten, en utbyttefest av kapitalmakta når det gjelder fallskjermer, det gjelder økte lederlønninger, det gjelder aksjeutbytte osv. Og det er vel og ei kjensgjerning som veldig få kan benekte etter hvert, at i løpet av 90-åra, under det såkalte solidaritetsalternativet, det er da denne utbyttefesten virkelig har slått rot.

Det er da forskjellen mellom vanlig lønsmottaker og den øverste delen av det norske samfunnet virkelig har blitt store forskjeller. Det ser vi hver dag. Vi ser det rundt omkring på feriesteder og vi ser det rundt omkring på hvilke lønnsnivåer og hva de tenker og gjør de som styrer og forvalter den kapitalen her.

Foran hvert lønnsoppgjør så har Yngve og også andre LO-ledere sagt, at får vi det ikke sånn og sånn og sånn, så skal vi virkelig slå til neste gang. Det er jo det samme som skjer. Det blir jo sagt gang på gang. Det blir aldri satt noe tak, satt noe krav i lønnsoppgjøret, som sier at hvis, lederene, direktørene, aksjekløpperen tar ut 10-15% utbytte, mens vi bare får 4%. Da skal vi ha nye forhandlinger, så skal vi ta igjen de 10-15%. Det er det aldri blitt satt på dagsorden. Derfor så er det og veldig mange av LOs medlemmer som var forundret, som lå på ei årsinntekt på 180.000, 190.000, 200.000 kanskje 210 osv. De syntes ikke 4%, 4,5%, 3,5% som Arntzen-utvalget syntes er bra. Det syntes ikke det er bra fordi 3,5 og 4% på 180.000 gir ikke så veldig mye penger. Samtidig så er alle de som sitter i Arntzen-utvalget, alle de som er medlemmer av NHO, av Regjeringa, av LO som støttet varmt opp om solidaritetsalternativet, det er ingen av de som har hatt en lønnsøkning på 3,5-4%, de har hatt vesentlig mer. Og de prosentene de har hatt i lønnsøkning de blir ikke beregnet ut av inntekt på 200.000, men av inntekt som er vesentlig høyere. Da blir det også kroner av prosentene.

Jeg syntes at LO i år bør sørge for at de gjør noe mer enn å snakke om festtaler og bevaring av velferdsstaten. At de virkelig nå setter makt bak ordene om solidaritetsalternativet, og at det betyr solidaritet med vanlige lønsmottakere. At det betyr at hvis eierene av bedriftene, at samfunnsstoppene tar ut 10-15% utbytte. Da skal vi også ha en 10-15% i utbytte og ikke 3-4% som vi er blitt avspist med de siste åra.

Rep. 30 - Boye Ullmann, Fellesforbundet:

Nå står vi foran et oppgjør med arbeidstidsnedsettelse, eller ferie, som det heter. Det hadde vært interessant å diskutert hvordan bevegelsen er ute i Europa, det vil si Vest-Europa først og fremst. Det er på dette området hvor fagbevegelsen faktisk har hatt en del offensive krav, og fått en god del gjennomslag. Frankrike 37,5, ned til 35. Det er så vidt jeg kan regne ut mellom 110 og 120 timer pr. år. Nå er det slik at arbeidsgiverne prøver på den andre siden, å spise det opp gjennom fleksibilitet og gjennom å ta vekk overtidstillegg og andre former for tillegg. Det er jo selvsagt uakseptabelt. Der har jeg sett lastebileiere som gjerne protesterer og sperrer, fordi at de ikke vil betale ekstra, det som er over 35 timer. Det er i hvert fall snakk om 120 timer. Vi i dette samfunnet som har minst ferie i Europa, nesten i hvert fall, vi krever den femte ferieuken.

Noen medier har skrevet oppgjørets resultat nesten på forhånd. Det går jeg ut i fra Yngve at du er ganske uenig i. Der sier de at disse feriedagene skal ta en dag i 2001 og en dag i 2002 og

en dag kanskje i 2005. Det betyr at det skal smøres ut over en lang, ikke bare brødskrive, men baguet antakelig. Poenget er at man må kommet tilbake med noe i kofferten, uten at det skal gå på bekostning av normalarbeidsdagen.

Lokalt på vår bedrift har vi hatt en fin fleksitidsavtale, nå har vi gangstere som bedriftsledere og dessverre så har de TBLs støtte på at for eksempel med forskjøvet arbeidstid og såne ting skal gå ut når det er fleksitidsavtale. Tannlege og alle velferdsordninger skal skje gjennom en fleksitidsavtale osv, osv. Det er et press lokalt som får oppbacking selvsagt både i TBL og i NHO. Dette må vi vakte oss vel i mot altså. Dette kommer, presset er det, og det kommer både lokalt og det sprer seg oppover og nedover i systemet.

Til slutt. Jeg har lyst til å bruke slegga, men jeg vet ikke om jeg tør altså – på det med inn- og utleie, jeg har gjort det nok skriftlig. Men i hvert fall; det er en situasjon hvor vi utsettes for kanskje en Ragnarokk verre enn vi kanskje er klar over. Dessverre innlegget som jeg leverte til Dagsavisen som svar til Signe Øyen, hvor Signe Øyen dessverre tar feil. Det har Dagens Næringsliv tatt grep i. Nemlig at alt tilsyn som gjelder inn- og utleie er fritt fram innenfor 1 år. Og det er ut over 1 år at det er over 10%. I praksis; bedriftene som skjønner at det går an å rullere innleie. De skjønner da i praksis så er det faktisk fritt, fritt, fritt fram. Dette er farlig. Vi må nå i dette oppgjøret, så derfor har jeg levert et forslag, og jeg håper at det ikke blir et oversendelsesforslag ned i søppelbøtta, men et oversendelsesforslag som blir tatt med inn i forhandlingene til NHO. Nemlig at det skal ikke aksepteres sosial dumping ved inn- og utleie.

Det betyr de som kommer inn i bedriften, produksjonsbedriftene, som vi hittil har fått stanset fordi vi har sagt, til og med til gangstere, dette er forbudt. Det er ikke lov. Så kommer dette inn nå, og da må vi si; ikke sosial dumping. Det betyr at de som kommer fra de utleiefirmaene, som også Erik Hagen var inne på, skal ha 20 – 25 – 30 kroner under i timen. Det er helt uakseptabelt. Ikke bare blårusen, men BI-fjortisene de med dun på haka, fjortisene, ikke skal benytte seg av dette systemet som vi står overfor. Dette må kreves allerede nå i tarifforhandlingene, der rot og rør blant stortingspolitikkerne, men de må bringe det inn nå, om to år er det kanskje så mye for sent at NHO har oppnådd alt for mye. Derfor må vi ta det inn nå.

Rep. 69 - Toralf Nilsen, Norsk Kommuneforbund:

Da er vel det meste sagt. Jeg syntes at det er trivelig å sitte i denne forsamling. Når man sitter i denne forsamling, føler man tross alt at det er bredde i det gangsynet som denne forsamlingen har, også knyttet til kroner og øre. Det syntes jeg det dokumentet som vi behandler i dag viser. Det som jeg hadde tenkt å ta ordet til; det var om det som står om under pkt. 6. Dette med grådigheten, dette med eierene, som også Yngve var inne på. Vi er jo tross alt en bevegelse som har satset på reformer. Og satser på samfunnsengasjement, og vil noe, vil noe i fellesskapet og i solidaritetens tegn.

Det Yngve var inne på, når han hudflettet disse som sitter og forvalter storkapitalen, da tenkte jeg i utgangspunktet på guttedagene, når vi leste Donald Duck og onkel Skrue, da hadde vi i hvert fall en person vi forholdt oss til, som hadde mange penger. I dag vet vi knapt nok hvem de er. De som sitter i dag som onkel Skrue, har jeg i hvert fall ikke noe håp om har noe særlig solidaritet med de medlemmene som vi representerer i denne sal, tvert i mot. De selger og forvalter den kapitalen og gir mer eller mindre pokker, over de arbeidsplassene og det vi brenner for.

Den kunne for så vidt vært enda klarere, enda tydeligere. Nå har vi da tilleggskdokumenter, "hvordan bremse urimelige uttak til lederene". Det er bare et spørsmål om kanskje tiden har gått litt for langt, at vi har ordnet opp i forhold til lover og regler, slik at den kapitalen og den rikdommen som hver enkelt av oss etter hvert stabler på beina, kommer det norske folk til gode, de norske arbeidsplassene til gode, eller om det blir spekulasjoner langt ut over våre landegrenser. Det som da en kan se konjunktorene av; det er jo tross alt at det er ingen i utgangspunktet nå som sitter trygt lenger. Uansett hvilken bransje vi er inne på. Hvis ikke det, disse onkel Skruene, som ikke vi greier å få tatt rotta på, så er det altså det politiske klima som etter hvert har gått i lås, når det gjelder å ta vare på velferdsgodene.

Vi har snakket om sykepleierlønn, vi har snakket om lederens situasjon. Det er mange yrkesgrupper rundt i velferdsstaten vår som i utgangspunktet har en arbeidsdag som er preget av forfall, forfall i forhold til hva? Jo hvis vi tar oss en tur på sykehus, på syke- og aldershjem og på skolene, så ser vi jo litt av det. Mye av det som ligger der, det er jo tross alt et resultat at vi har vært inne da i en konkurranseperiode. Det vi ikke har rå til å vedlikeholde, tross alt disse rammene vi må ha for å gjøre en god jobb, som et velferdstiltak. Det samme ser vi innefor posten, den representanten for posten som var oppe, hun ga jo tydelige og klare signaler til det. Så sier vi litt også i dette dokumentet om pensjonistene. Ja i Herrens navn, hvordan skal pensjonistene etter hvert da få tak i de velferdsgodene som vi krever i form av våre tiltak og våre begrensninger og vår, tross alt, solidaritetsfølelse.

Til slutt støtter jeg opp om at vi har bruk for mer ferie. Når det gjelder skolen, så har vi kanskje bruk for å gå hjem, og "hjule" ungene. Olaf var vel inne på dette tidligere. Det går ikke bare på lønn, det går på noe annet. Når vi skulle gå på skolen, hadde vi noe som heter respekt. Vi hadde respekt i det samfunnet som vi ble opplært i, og som vi var en del i. Nå har jeg kanskje gått så langt at den velferden som vi tross alt har fått frem, da glemmer vi tross alt at det som går på respekt og holdninger, ender opp i egoisme før nesten du kommer i første klasse på skolen.

Dirigenten ga ordet til Yngve for oppsummering og kommentarer til debatten.

OPPSUMMERING

Jeg registrerer at vi har hatt en debatt med 23 innlegg, og veldig mange av temaene dere har berørt har på en måte vært det samme. Det har vært en forskjell, og det er ståstedet, som har vært viktig når man har prioritert de temaer man har tatt opp. Det være seg økonomi, ferie og for den saks skyld Etter- og videreutdanning.

Det sies fra mange her, at nå denne gangen, er det vår tur. Får jeg lov å minne om at den innstillingen som ligger her, i forslag fra Sekretariatet til Representantskapet; den tar utgangspunkt i helhet. I forhold til alle de presiseringer som er blitt gjort. Helhetlig i forhold til dette med arbeid for alle, gjenreise den fulle sysselsettingen, helhet for lønn, hvor vi dokumenterer behovet for å gjøre noe for alle grupper som står i innstillingen. Og helhet i forhold til reformer.

Det er på en måte slik, at når vi ser forbundets respektive krav, så er naturligvis disse forankret i forbundets egen virkelighet. Og så skal vi i forhold til helhet på disse områdene, forsøke å sy sammen noe LO-kollektivet skal stå samlet om. Og på det grunnlaget ivareta interessene til alle sammen. Det er på en måte LOs store utfordring. Jeg synes på mange måter

at debatten har gitt forståelse for det, selv om vi markerer veldig sterkt eget ståsted, i forhold til denne helheten.

Det er reist en serie konkrete forslag som jeg kommenterer underveis her. Det er forslag fra Erik til pkt. 2. – inntektsutvikling og reformer. Jeg snakker om Erik Hagen her. Dere vet hva det står i den innstillingen dere har foran dere. Uten å ha det forslaget foran meg her Erik, så sier du, hvis jeg kan si det så greit, at de prioriteringer som skal gjøres det er de krav LOs Representantskap måtte bli enige om, og som reises enten gjennom samordnet eller forbundsvis oppgjør, som alternativ til det som står der.

Jeg må innrømme at hvis vi hadde fulgt Erik Hagen, så måtte vi ha gjort om hele uttalelsen, så enkelt og så vanskelig er det. Uttalelsen som ligger her, og debatten som har vært her, har ført til en type helhet hvor dette med gjenreisning av full sysselsetting er nr. 1, hvor dette med å få rettferdig lønnsutvikling for alle grupper er nr. 2, og dette med reformer er nr. 3. Og skal vi kunne koble dette, så må vi nok ha en litt bredere vinkling på det vi gjør, enn det Erik reiser i sitt forslag, jeg håper derfor dirigent at det forslaget blir satt opp mot Sekretariatets innstilling og så har jeg selvfølgelig håp om at det er Sekretariatets innstilling som vedtas.

Til Øystein Eriksen, og andre som har vært inne på det samme, når det gjelder forhold til arbeidstidsreformer. Det reises konkret forslag som innebærer at vi skal si den 5-ferieuken punktum. Denne debatten startet vi på LO-kongressen i 1997. Gjennom den Kongressen sa vi at fremtidig arbeidstidsreformer må ha det for seg, at vi greier å kombinere det som har med prinsippene å gjøre, og det kollektive rettigheten til ferie med et unntak som innebærer at vi tar ansvar for og hensyn til, at folks ståsted i så måte er forskjellig.

Vi fulgte opp det alle sammen ved utredninger knyttet til tariffoppgjøret 1998, og vi er i ettertid i en situasjon at nå skal vi fremme kravet. Jeg synes det har vært fullstendig gal jobb vi hadde gjort, og galt signal for fremtiden, hvis vi skulle bøye oss å si 5-ferieuken finale, vi må synes jeg, vedta uttalelsen som den foreligger. Så reises det en rekke konkrete spørsmål der, og det var vel du Jan Erik som reiste de fleste for å si det slik. Jeg formoder når du var på landsmøtet i Fellesforbundet at du fikk svar på dem der, så jeg henviser til det, for det kravet vårt er i overensbestemmelse med Landsmøtevedtaket i Fellesforbundet. Det blir litt galt hvis dere deltar på landsmøter i egne forbund, gjør vedtak og oversender de til LO, og så kommer de som måtte være imot det i forbundet og reiser andre krav overfor LOs organer, slik kan vi ikke håndtere et demokrati synes jeg.

Men spørsmålene Jan Erik, de er ikke alle like lette å svare på, og det har litt med, at vi nå er ved starten av en forhandling i det vi skal vedta kravene, vi er ikke i avslutning Jan. Vi skal møte en motpart å bryne oss på også i denne sammenhengen og det må vi tåle, men de prinsipper som er sagt her, om å verne enkeltindivider rett til den 5-ferieuken, at vi ikke skal gå på akkord med det som er normalarbeidsdagen å gjøre, det er helt klart Sekretariatets forutsetninger. Der skal vi være beinharde og der kan vi ikke fire en tomme for å si det slik. Så langt er jeg villig til å gå, men når de spør om mer enn det så har det også litt med strategi å gjøre, taktikk å gjøre, og før en starter forhandlingene. Et åpent møte for mediene er ikke et tidspunkt å redegjøre for det synes jeg. Alle som har vært med i forhandlinger, og alle her har vært det, vi vet at slik er det.

Gro har to endringsforslag og det ene er på side 5, "tariffavtalen er fagbevegelsens redskap for å skape en mer rettferdig fordeling av lønnsutviklingen enn det markedskreftene alene vil gi". Jeg tror Sekretariatet nikker bifallende når jeg sier at den linjen trodde jeg vil strøyk forrige

gang. Vi vedtok i går og stryke den, så når vi ikke greide det så synes jeg det er greit Gro at du hjelper oss å få gjort det nå.

Til det andre du tar opp som går på rettfærdig pensjon, så må jeg nesten si til Sekretariatet, vi står jo sammen om denne innstillingen, jeg synes Gro argumenterer godt for forslaget sitt så hvis Sekretariatet slutter seg til det, så foreslår jeg at vi tar med det inn i uttalelsen.

Så til de øvrige forslagene, jeg tror jeg har rett nå når jeg sier at de øvrige forslagene går på inn- og utleie. La meg si det slik, den saken har vært, er og vil bli en stor og vanskelig sak. Vi har hatt helt klare ambisjoner i vårt arbeid fra starten av gjennom denne saken, men vi er da ikke alene på banen i denne sammenhengen det vet dere så absolutt godt.

Så ble det reist spørsmål om hva som skjedde i avslutningen av saken i Stortinget og i ettertid spørsmål om tolkningen av det vedtaket Stortinget egentlig gjorde mellom departement og de som utgjorde flertallet i Stortinget. Vi er nødt for å ha en skikkelig gjennomgang av det som tema. Og det jeg kunne tenke meg å be om anledning til, det er at vi fikk gjøre det i Sekretariatet på skikkelig grunnlag. Fikk vi vurdere i fellesskap i Sekretariatet om det er riktig å reise dette ved tariffrevisjonen og hvor dem skal gjøre det, eller om vi skal reise den politiske vei.

Jeg understreker, vi har ingen ambisjoner om å stikke disse forslagene under teppet. Det jeg ber om anledning til er sammen med Sekretariatet å vurdere hvordan vi best kan forfølge dem, det er det vi ber om. Å gjøre et vedtak her som ikke vi har oversikt over, det synes jeg er galt, men samtidig ser jeg helt klart for meg at dette må vi følge opp.

Så jeg ber om tilslutning til fra Representantskapet at saken, forslagene oversendes til Sekretariatet med avklaring om det skal reises knyttet til tariffoppgjørene eller om vi skal gjøre en politisk håndtering av det, og følge det på politisk grunnlag.

Jeg tror ellers det ikke har vært noen konkrete spørsmål som jeg føler å vil forholde meg til. Jeg kan jo si til Hans f.eks. at dette med statistikk før sluttforhandlingene, ja det er jeg enig i. Når vi ber om forhandlingsfullmakt hvis vårt forslag blir vedtatt så skal jeg vurdere alle elementene i dette med at vi skal få den fullmakten til å vurdere kravene. Vi legger ingen føringer i forhold til dette med avtaleperiode, vi ser det som en del av de vurderinger som skal gjøres.

Helt til slutt. Torbjørn Dahl argumenterer for sitt forslag om forbundsvis oppgjør. Jeg har også sagt Torbjørn, du har helt rett i det, at tariffoppgjørene har fungert på 90-tallet. Det er slik at vi hadde sist samordnet oppgjør i 1992, det er 8 år siden. 1994, 1996 og 1998 det var forbundsvis oppgjør, samordnede oppgjør var det siste vi hadde i 1992. Det som er litt spesielt denne gangen når vi er opptatt av at vi skal ha et samordnet oppgjør, ja det er knyttet til denne helheten. Det er knyttet til sysselsettingen og utviklingen der som uroer oss, det er knyttet til det som har med reformen å gjøre. Jeg minner om at når vi sier at ferispørsmålet har ligget rolig siden 1981 så har det selvfølgelig sammenheng med at Representantskapet i ettertid har prioritert AFP, det vet vi, det er avtalefestet pensjon vi har prioritert og det har vi gjennomført.

Når vi nå har gjort det så langt så vil vi før vi går videre på det, få den 5-ferieuken på plass. Etter- og videreutdanningsreformen som vi har håndtert gjennom forbundsvis oppgjør, er jeg

overbevist om, hvis vi skal greie det skikkelig, at vi best kan gjøre i fellesskap. Slik det er argumentert for fra de fleste her, og som innebærer et samordnet oppgjør.

Jeg synes vi har hatt en fin debatt, jeg synes ikke uenigheten er større enn at det forteller at vi er det vi skal være, nemlig fagbevegelse og ingen menighet.

Dirigenten takket Yngve for oppsummeringen og tok deretter forslagene opp til votering:

Forslaget fra repr. 12 – Hans Felix, EL & IT

Dirigenten foreslo dette forslag samt fra Erik Hagen og Boye Ullmann om innleie/utleie av arbeidskraft oversendt Sekretariatet.

Forslaget oversendes Sekretariatet.

Forslaget fra repr. 80 – Erik Hagen, NNN (2)

vedr. siste setning i pkt. 2 ble satt opp mot Sekretariatets innstilling
Sekretariatets innstilling vedtatt med overveldende flertall.

Forslaget fra repr. 47 – Øystein Eriksen, HRAF

vedr. kap. 4 Arbeidstidsreformer ble satt opp mot Sekretariatets innstilling
Sekretariatets innstilling vedtatt med overveldende flertall.

Forslaget fra repr. 13 – Terje O. Olsen, EL & IT

vedr. arbeidstidsreformer foreslått oversendt Sekretariatet av forslagsstiller
Forslaget ble enstemmig oversendt Sekretariatet

Forslag fra repr. 93 – Gro Standnes, SL

vedr. endring i pkt 7 siste setning og endring i pkt. 5.2 linje ble satt opp mot Sekretariatets innstilling.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Forslag fra repr. 138 – Torbjørn Dahl, Sekretariatet

vedr. forbundsvist oppgjør ble satt opp mot Sekretariatets innstilling
Sekretariatets innstilling vedtatt med overveldende flertall.

Til slutt ble innstillingen til uttalelse fra Sekretariatet tatt opp til votering.

Sekretariatets innstilling med vedtatte endringer ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten takket Representantskapet for godt samarbeid og ga ordet til LO-lederen for avslutning.

AVSLUTNING

Takk Gerd-Liv for en fin gjennomføring. Takk til Representantskapet for en skikkelig, ordentlig håndtering av tariffoppgjøret 2000 og de vedtak vi gjennom denne prosessen har gjort.

Vi er alle klar over at vi står foran en særdeles vanskelig utfordring nå, både i privat, statlig og kommunal sektor. Jeg tror at vi skal lykkes med ambisjonene vi har, nettopp fordi vi står så samlet bak. Det har i 100 år vært LOs styrke, det tror jeg vi alle skal få merke vil være det også i fremtiden.

Takk for fin debatt, takk for godt vedtak, god tur hjem. Representantskapet er hevet.

NAVNELISTE

ARBEIDERBEVEGELSENS PRESSEFORBUND (APF):

1. Hanne S. Nielsen

FORBUNDET FOR LEDELSE OG TEKNIKK (FLT):

2. Per A. Johnsen (vararepresentant)
3. Torill Ovlien
4. Bjørnar Lagesen

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND (NAF):

5. Erna C. Dyrne
6. (forfall representant og vararepresentant)
7. Helge Haukeland
8. Runar Sjøstad
9. Eva Jensen (vararepresentant)

EL & IT FORBUNDET (EL & IT):

10. Tore Gulbrandsen
11. Tove Johansen
12. Hans Olav Felix
13. Terje O. Olsson
14. Øivind Wallentinsen
15. Jarle Eide
16. Svein Eivind Solheim (vararepresentant)
17. Svein Davidsen

FELLESFORBUNDET (FF):

18. Aage Andersen
19. Vidar Brynsplass
20. Roar Flåthen
21. Arne Hagen
22. Steinar Karlsen
23. Hans J. Fjeldal (vararepresentant)
24. Olav Lindrupsen
25. Ole Lysø
26. Gunnar Nilsen
27. Anne Marie Pettersen
28. Rune Strande
29. John Erik Ullestad
30. Boye Ullmann
31. Arthur Vorren

FELLESORGANISASJONEN FOR BARNEVERNSPEDAGOGER, SOSIONOMER OG VERNEPLEIERE (FO)

- 32. Erling Segelstad
- 33. Wenche Bjørnebekk

NORSK FENGSELS- OG FRIMSORGSFORBUND (NFF):

- 34. Geir Bjørkli (vararepresentant)

NORSK GRAFISK FORBUND (NGF):

- 35. Roger Andersen
- 36. Svein Mortensen

HANDEL OG KONTOR I NORGE (HK):

- 37. Karin Torp
- 38. Stein Kristiansen
- 39. Bjørn Mietinen
- 40. Olav Larsen
- 41. Wenche Jakobsen
- 42. Mari Anne Jenseter
- 43. Aud Helland Olsen
- 44. Ståle Torp

HOTELL- OG RESTAURANTARBEIDERFORBUNDET (HRAF):

- 45. Eli Ljunggren
- 46. Bjarne Løvteit
- 47. Øystein Eriksen

NORSK JERNBANEFORBUND (NJF):

- 48. Oddvar Slettemark
- 49. Øystein Sneisen
- 50. Heidi Solberg (vararepresentant)

NORSK KANTOR OG ORGANISTFORBUND (NKOF):

- 51. Arnfinn Bjerkestrand

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND (NKIF):

- 52. Birger Blomkvist
- 53. Frank Bakke
- 54. Jorulf Krogstad
- 55. (forfall representant og vararepresentant)
- 56. Harald Wamstad (vararepresentant)

NORSK KOMMUNEFORBUND (NKF):

- 57. Oddbjørg Strømme (vararepresentant)
- 58. Håvard Hegerberg
- 59. Nina Solem
- 60. Svein Kristiansen
- 61. Anne Kaurin Hall
- 62. Eva Vida Berg
- 63. Jan Helge Gulbrandsen
- 64. Arne Sveen
- 65. Mari Sanden
- 66. (forfall representant og vararepresentant)
- 67. Geir Mosti
- 68. Magnar Nilsen
- 69. Toralf Nilsen
- 70. Freddy Lindquist
- 71. Margot Kvalvik Fon
- 72. (forfall representant og vararepresentant)

NORSK LOKOMOTIVMANNSFORBUND (NLF):

- 73. Roald Nyheim (vararepresentant)

NORSK MUSIKERFORBUND (NM):

- 74. Maj-Liss Grynning Mydske (vararepresentant)

NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND (NNN):

- 75. Johnny Hagen
- 76. Kjell Mjaatvedt
- 77. Marit Sørlekken
- 78. Diana Montes
- 79. Ken Ove Sletthaug
- 80. Erik Hagen

NORGES OFFISERSFORBUND (NOF):

- 81. Peter A. Moe

NORSK OLJE- OG PETROKJEMISK FAGFORBUND (NOPEF):

- 82. Ann Høgmann (vararepresentant)
- 83. Øivind Gregersen
- 84. Lill Heidi Bakkerud

NORSK POSTFORBUND (NPF):

- 85. Odd Chr. Øverland
- 86. Bjørg Vatnedalen
- 87. Terje Bakken

DEN NORSKE POSTORGANISASJON (DNP):

- 88. Randi Løvland
- 89. Hanne Haugsgjerd
- 90. Halvar Helgheim (vararepresentant)

NORSK SJØMANNSFORBUND (NSF):

- 91. Rigmund Storøy
- 92. Jørn Halsen

SKOLENES LANDSFORBUND (SL):

- 93. Gro Standnes

NORSK TJENESTEMANNSLAG (NTL):

- 94. Tor-Arne Solbakken
- 95. Arne Klausen
- 96. Rolf Andreassen
- 97. Magne Rinde (vararepresentant)
- 98. Tone Rønoldtangen
- 99. Tone Sønsterud
- 100. Einar Arnulf

NORSK TOLKEFORBUND (NTOF):

- 101. (forfall representant og vararepresentant)

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND (NTF):

- 102. Frank Holm
- 103. Torbjørn Kristoffersen
- 104. Per Thorbjørnsen

NORSK TREINDUSTRIARBEIDERFORBUND (NTAF):

- 105. Hildegunn Brune

NORSKE IDRETTSUTØVERES SENTRALORGANISASJON (NISO):

- 106. (forfall representant og vararepresentant)

ØSTFOLD FYLKE:

- 107. Hans Petter Pettersen

OSLO FYLKE:

- 108. Kleiv Fiskvik

AKERSHUS FYLKE:

- 109. Nelly Larsen

HEDMARK FYLKE:

- 110. Rolv Skirbekk

OPPLAND FYLKE:

- 111. Ole Oddvar Bruem

BUSKERUD FYLKE:

- 112. Per Aakvik

VESTFOLD FYLKE:

- 113. Viggo Hagen

TELEMARK FYLKE:

- 114. Jan V. Grini (vararepresentant)

AUST-AGDER FYLKE:

- 115. Marit Irene Rørvik

VEST-AGDER FYLKE:

- 116. Sølvi Røiseng Tønnesen

ROGALAND FYLKE:

- 117. Terje Ulvik

HORDALAND FYLKE:

- 118. Haldis Revheim

SOGN OG FJORDANE FYLKE:

- 119. Edith Refvik

MØRE OG ROMSDAL FYLKE:

120. Jakob Teilgård

SØR-TRØNDELAG FYLKE:

121. (forfall representant og vararepresentant)

NORD-TRØNDELAG FYLKE:

122. Grete Troseth Salberg

NORDLAND FYLKE:

123. Eva Myrnes

TROMS FYLKE:

124. Olav Lindrupsen (vararepresentant)

FINNMARK FYLKE:

125. Tor-Inge Hoaas

SEKRETARIATET:

- 126. Yngve Hågensen
- 127. Jan Kr. Balstad
- 128. Gerd-Liv Valla
- 129. Bente N. Halvorsen
- 130. Arnfinn Nilsen
- 131. Anders Kristoffersen
- 132. Kjell Bjørndalen
- 133. Jens Petter Jensen
- 134. Sture Arntzen
- 135. Olav Støylen
- 136. Jan Davidsen
- 137. Gunhild Johansen
- 138. Torbjørn Dahl
- 139. Morten Øye
- 140. Turid Lilleheie

VARAREPRESENTANTER TIL SEKRETARIATET:

- 141. Evy Buverud Pedersen
- 142. Liv Undheim
- 143. Per Gunnar Olsen
- 144. Rita Lekang

145. Jan Inge Kvistnes

146. Per Østvold

147. Jens Hoel

(forfall)

148. Magnus Midtbø

149. Lars A. Myhre

150. Ove Dalsheim

151. Oddrun Remvik

152. Finn Erik Thoresen

153. Erik Bratvold

FAGORGANISASJONENS FUNKSJONÆRGRUPPE (FFG):

154. Anne-Lise Parthaugen

ARBEIDERNE OPPLYSNINGSFORBUND I NORGE (AOF):

155. (forfall)

REVISJONSUTVALGET:

156. Brit Renngård

157. Tom Røisi

158. Agnes Norgaard

(møter for LOs d-ctr i Aust-Agder)

159. Oddvar Slettmark

(møter for Norsk Jernbaneforbund)

LOs ADMINISTRASJON:

Frode Alfheim

Tor Andersen

Erna Ansnes

Anne-Ragni A. Arntzen

Tor-Harald Berg

Vidar Birkeland

Knut Bodding

Magne Brekstad

Wei Chen

Jorun Christensen

Ståle Dokken

Knut Endreson

Bjørn Erikson

Cecilie Foss

Eystein Gjelsvik

Herlof Gjerde

Pål Gundersen

Pål Lynne Hansen

Tove haug

Ingeborg Hjemlestad

Ellen Horneland

Øivind Hvattum

Janne Jordbakke
 Anthony Kallevig
 Bjørn Kolby
 Jan Lajord
 Kine Smith Larsen
 Egon Løbekk
 Aase Morin
 Kåre Myrvold
 Magne Nedregård
 Mie Opjordsmoen
 Thorstein Pedersen
 Stein Reegård
 Bjørn Kr. Rudaa
 Magne Svendsen
 Per Syversen
 Karin Beate Theodorsen
 Eidar Trulsen
 Jakob Wahl
 Halvor Wøyen
 Stein Gunnes

LOs DISTRIKTSKONTORER:

Rolf-Thore Hildebrandt
 Kari Hauge
 Olav Lund
 Åge V. Nordby
 Aud Watnebryn
 Knut Liljeberg
 Agnes Norgaard
 Elisabeth Haaversen
 Svein Fjellheim
 Vigdis Ravnøy
 John Bjarne Hjelmeland
 Mellvin Steinsvoll
 Kjell Flønes
 Liv Thun
 Øivind Silåmo
 Svein Rasmussen
 Jan H. Elvheim

LO-KONTORET I BRUSSEL:

Knut Arne Sanden

LO-SKOLEN, SØRMARKA:

Einar S. Birkeland

SAMARBEIDSKOMITEEN LO/DNA:

Finn Jota

GJESTER:

Tor Aspengren
 Einar Strand
 Esther Kostel
 Svein-Erik Oxholm

LO-AKTUELT:

Svein-Yngve Madssen

ERNST & YOUNG

Erik T. Christiansen
 Helge Bettmo

LO Industri

Knut Weum

LO Service

Åge Gernes

LO Kommune

Odd Strand

Referenter:

May-Britt Fossbråten
 Solveig Jørgensen

